

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

Az új esztendőre való dicséret

(a Natus est nobis Rex gloriae Nótájára)

Nekünk születék mennyei Király,
Kit üdvöztőnek monda az
 Angyal,
Új esztendőben vigadjunk,
Született Jézust imádjuk.

Régen megírták ezt a Prophéták,
hogy fiat szülne egy nemes virág,
Új esztendőben vigadjunk,
Született Jézust imádjuk.

Szűz Máriától Gyermeke születék,
De Szent Lélektől fogantaték,
Új esztendőben vigadjunk,
Született Jézust imádjuk.

Nagy hatalmas lón ez kisdéd
 Gyermek,
Megtöretének sok ellenségek,
Új esztendőben vigadjunk,
Született Jézust imádjuk.

Győzedelmet vőn az kárhozaton,
Győzedelmet vőn örök halálon,
Új esztendőben vigadjunk,
Született Jézust imádjuk.

Nincsen bűnnek hatalmok rajtok,
kiknek ez gyermek leszen
 oltalmok,
Új esztendőben vigadjunk,
Született Jézust imádjuk.

Hálát adjunk az Úr Istennek, és
Üdvöztő Jézus Krisztusnak,
Új esztendőben vigadjunk,
Született Jézust imádjuk.

Dicsértessék a Szent Háromság,
Adja minekünk szent ajándékát.
Új esztendőben vigadjunk,
Született Jézust imádjuk.

Huszár Gál: *A keresztyéni gyülekezetben való
isteni dicséretetek és imádságok.* Komjátí 1574.
(Bibliotheca Hungarica Antiqua. XIII/2. Bp. 1986. 446–447.)

Tartalom

Tanulmány

G.G.D. Kilpatrick: A dávidi Messiás. Ézsaiás 11,1–9	563
---	-----

Adventi prédikációk

Jenei Tamás: Hit és engedelmesség. Lukács 1;28–33.38	565
Sepsy Károly: Adventi áldás. 4Mózes 6,24–26	567
Szekeres István: „Jövök” — „Jövel”. Jelenések 22,12–20	569

Karácsonyi prédikációk

Csiha Kálmán: Karácsony. Lukács 2,8–12.....	571
Gálfy Zoltán: Aki felülről jött... János 3,31–33	573
Kozma Tibor: Az érthetetlen szeretet. 1János 4,9	576
László Dezső: A Megváltónk neve. Máté 1,21; Lukács 2,11.....	579
Nagy István: Isten lakjék szívémben. Efézus 3,14–17	583
Nagy László: Isten megjelent testben. 1Timóteus 3,16a.....	586
Ravasz László: A bepólyált gyermek. Lukács 2,12	588

Az esztendő fordulóján

Óévi

Bustya Dezső: „Idő többé nem leszen”. Jelenések 10,1–3.5–7.....	592
---	-----

Újévi

László Dezső: Újesztendei atyai szó. Ézsaiás 41,10.....	593
---	-----

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Bustya Dezső: Esketési igehirdetés. Zsoltárok 128.....	597
--	-----

Temetési beszédek

Czapfalvy József: Az Ige világosságában. Ézsaiás 60,19	598
Szekeres István: „Életem ideje...” Zsoltárok 31,8.15–16.....	600

Tanévnyitó istentisztelet

Csiha Kálmánné: „Menj el vele kettőre”. Máté 5,41	602
---	-----

Karácsonyi ünnepély

Előadás

Imre Lajos: A karácsony: ígélet és parancs.....	604
---	-----

Versek

Adorjáni Nagy Aranka: Betlehem felé.....	605
Füle Lajos: Karácsonyi üzenet	606
Nagy Attila: Karácsony	606
Péter Miklós: Népszámlálás Betlehemben.....	606
Nagy Gabriella: Karácsonyi könyörgés.....	607

Tanulmány

G.G.D. Kilpatrick
Kanada

A dávidi Messiás

Ézsaiás 11,1-9

Ez a jóslat a 9,2-7-nek (Zsid 9,1-6-nak) a megfelelője. Itt a király abban az értelemben „messiási”, hogy minden Dávid házához tartozó király Jahve felkent képviselője volt a földön és szentnek, mi több, félisteneknek tartották őket. Azt a módot, ahogyan a Király természeti adottságairól és uralkodásának kilátásáról szuperlatívuszban beszélnek, nem kell szükségszerűen úgy magyarázni, mintha egy képzeletbeli, a jövőben távoli messiási korra vonatkozna, hanem mint megfelelő kifejezéseket, amelyek arra szolgálnak, hogy egy olyan személynek a királyságát írják le, akit trónra lépésekor Jahve fiává fogadtak. Minden királyt messiásnak neveztek, és trónra lépésekor úgy beszéltek uralkodásáról, mint egy eljövendő aranykorról. Nem szükséges hangsúlyoznunk, hogy ezt a hitet és bizodalmat gyakran az események kegyetlenül megghiúsították. Ennek az volt a következménye, hogy amikor az utolsó júdeai király száműzetésben meghalt, felcsillant a halhatatlan reménység, hogy Isten mégis helyre fogja állítani az ő népét a Dávid-házi királyok uralkodása alatt, akik méltók arra, hogy mint az ő helytartói uralkodjanak.

Először a jóslatot, ugyanúgy, mint a 9,2-7-et, összefüggésbe hozták a trónfoglalási szertartásokkal, melyekről a 2Kir 11,12-19-ben olvashatunk. Valószínű, hogy Ézsaiás Ezékiásnak a felkenése alkalmával alkotta ezt a verset. Három strófája vagy szakasza van, amelyek közül az elsőnek a kezdő sorai hiányoznak: azaz az 1-3. verssorok a király megjelenése és felkenése; a 3b-5. verssorok uralkodásának jellemzői, melyekre fogadalmat tett; és a 6-8. verssorok (Zsid 9,9) a béke helyreállítása az édeni állapotokhoz való visszatérés által. Ebben áll Júdában a királysághoz fűzött eszmény és reménység: az emberfeletti bölcsesség ajándéka és ennek következeképpen az igazság uralkodása a társadalomban, mely csak jót szül, korlátozza a bűn hatalmát és magában az uralkodóban biztosítja a személyes megvesztegethetetlenséget. Ma már, amikor a királyok uralkodását rég felszámolták a nyugati társadalmakban, a megválasztott kormányoknak ugyanilyen adottságokkal kellene rendelkezniük és ugyanilyen célokat kellene maguk elé tűzniük.

11,1-2. Vesszőszál *hajt ki*: A héber szövegben az *és* kötőszó áll az ige előtt, mely azt igazolja, hogy a kezdő rímes verspár elveszett. Ha a jóslat fent megadott magyarázata helyes, akkor az ige az első versben nem jövő idejű, hanem jelen idejű, „hajt ki”, „...hajtás sarjad”. „*Nyugszik*” a második versben nem jövőidő vagy prófétai, hanem kijelentő alak.

Hajtás sarjad gyökereiről: azt a következtetést sugallta sok bibliamagyarázó, hogy a Dávid-dinasztiát kivágták vagy ki fogják vágni, mint egy fát.

De a GZA szó, melyet gyökérrel fordítottak, inkább szárat vagy törzset jelent, úgy, mint a 40,24-ben, és a kép jelentése egyszerűen az, hogy a fának, melynek törzse és gyökere van, azaz a dinasztiának új ága nőtt.

Az ág vagy gally NCR asszonancia által a NZR-t sugallja, a koronát, melyet a király fejére helyeztek felszentelésekor (vö. 2Kir 11,12).

Az Úr lelkének ajándéka az isteni bölcsességnek a fordítása, melyre minden királynak szüksége van. Vö. 2Sám 23,2; 1Kir 3,28; Zak 4-6.

Az Úr féltelme: tisztelet, áhítatosság (kegyesség), vallásosság.

Az Úr ismehete (vö. Hós 4,1).

Az Úr lelke isteni erő, mellyel különösképpen az embereket áldja meg.

3a. Ez a vers az előbbieknél a véletlenszerű megismétlődése, látszik, hogy nem il-
lik bele a vers szabályos szerkezetébe. Szó szerint azt fejezi ki, hogy az égőáldozatot
igazi félelemből mutatja be.

3b-5. A Szentlélek kitöltetésének hatására a király be fogja esküjét tartani és a
néppel kötött szövetség értelmében igazságosan fog uralkodni (vö. 2Kir 11,17; Zsolt
72,1-2); a királyi fogadalomra 3. személyben utal.

A 2. versben felsorolt tulajdonságok és a király uralkodásának aspektusai között
összefüggés áll fenn: bölcsessége és éleselméjűsége által fel fogja fedni a látszat
mögötti valóságos ügy, ahogy Isten teszi azt (vö. 1Sám 16-17); *a tanács és erő által
ítél* a nincstelenek dolgában, aszerint, hogy mi a helyes, és „méltányosan dönt az
ország szegényeinek dolgában”. Mi több, megveri a bűnöst tekintélyéből eredő
szigorú ígéreteivel.

Mivel ő igazán ismeri és tiszteli Istent, az igazságosság és a becsületesség lesz a
fegyvere (vö. Ef 6,14); vagy annyira hozzá fog minden tartozni, mint *derekának az
öve*.

6-8. A béke és jólét állapotát, mely ezután következik, egy idillikus kép szemlél-
teti, ahol a vadállatok és a szeszélyes csúszómászók harmonikusan élnek együtt a házi-
állatokkal és a gyermekekkel.

Együtt heverésznek, mintha mind egy nyájhoz tartoznának; a hízott marha jelenti
azt, hogy a „barátok”: „az oroszán és a hízott marha együtt lesznek”.

A 6. vers utolsó sora egy határozói mellékmondat: „mialatt egy kisfiú terelgeti
őket”, azaz mint pásztoruk őrzi őket.

„A kiseded...”, az alig elválasztott gyermek bántatlanul játszadozik a vipera
lyukánál.

Lehet, hogy a próféta itt az ember és a kígyó közti örök ellenségeskedésre utal,
mely az édeni állapot elvesztésének eredménye (vö. 1Móz 3,15).

9. E versnek ezt a két részét megtaláljuk a 65,25 és a Hab 2,14-ben is, ezért ere-
detiségüket kétségbe vonták. E verseknek az alapos vizsgálata azonban azt sugallja,
hogy az említett részek származnak ebből a versből és nem fordítva.

Ugyanakkor a 9. vers, vagy legalábbis ennek 2. verssora, úgy tűnik, hogy nem al-
kalmas arra, hogy egy trónra lépési szertartásnak a része legyen, mert másképp in-
dokolja meg az ellenségeskedés és a harc befejeztét, mégpedig Jahve igaz megis-
merésének egyetemességével (vö. Jer 31-34), nem pedig a felkent király igazságos
uralkodásával.

Szent hegyem: Júda dombos vidéke, melynek központja a jeruzsálemi templom
hegye.

A birtokos személyrag azt mutatja, hogy a próféta egy isteni jóslatot jelent ki, és
lehetséges, hogy eredetileg azzal fejeződött be, hogy „mondá az Úr”, ugyanúgy,
ahogy e rész befejező idézeteiben, a 65,25-ben olvassuk.

A vers hátralevő része, amelyben harmadik személyben utal Jahvéra, ezek szerint
betoldás.

A 6,3-ban a Jahve „dicsősége” tölti be a földet: a Zsolt 33,5-ben az ő szeretete; a
Hab 3,3-ban az ő „dicsőségével” telik be a föld, itt pedig tele lesz a föld *az Úr is-
meretével*, ahogy a tengerek beborítanak.

Fordította: Geréb Erzsébet

(*The Interpreter's Bible*. Vol. 5. 247-250.)

Adventi prédikációk

Jenei Tamás

Hit és engedelmesség

Alapige: Lukács 1,28–33,38
Bibliolvasás: Ézsaiás 11,1–9

Advent van. Sokfelé szokás, hogy advent első vasárnapjától kezdve a hívő családok minden este együtt ülnek le imádkozni, hogy így készüljenek Krisztus befogadására. De hogy jelezzék a karácsony közeledését, fenyőágakból egy 25 cm átmérőjű koszorút fonnak. Arra pedig az adventi 4 hetet jelképezve, négy gyertyát helyeznek. Első héten egyetlen égő gyertya mellett ül le a család, aztán a második vasárnap jöttével meggyújtják a második gyertyát, majd a harmadikat és a negyediket. Kedves testvéreim, ma veletek együtt szeretném meggyújtani a hitnek és engedelmességnek 4. adventi gyertyáját.

Abban az időben, amikor Igénk szerint Gábrriel angyal — Isten követe — megjelent Názáretben, az embereknek az élete nagyon egyhangú, szürke volt. Az emberek testi-lelkileg belefáradtak az élet hiábavaló küzdelmeibe. Annyi csalódott és megkeseredett ember volt. Nem voltak szabadok — az uralmon lévő rómaiak naponta megalázták Jákób fiait. És már javában folyt a népszámlálás előkészítése, hogy így még nagyobb adókat lehessen kiperéselni a föld népéből. Keserűség, megaláztatás, düh az életük! Mennyire hasonlít ehhez a mi mai beszűkült életünk!

Ebben a kilátástalannak látszó helyzetben szólal meg Isten. Éppen ott, ahol a legnagyobb szükség van rá. Először Máriának, de rajta keresztül minden embernek. Gábrriel, a követ, kegyelemről beszél. Áldásról beszél! Az Úr gondviseléséről beszél! A félelmeiktől való szabadulásról beszél! Örömről beszél! Isten nem akarja az övéit ebben a keserűségben, megaláztatottságban, kiszolgáltatottságban hagyni. Meghasonlott, hiábavaló életüknek új irányt akar szabni. A te életedet is ő akarja kiragadni ebből a „süllyedő világból”. A te életednek is ő akar új fényt, új értelmet, új örömet adni. Amit megígért a prófétákon keresztül, most beteljesedik minden ember számára. Isten hatalma elkezd munkálkodni érted! Kegyelme valóság lesz életedben. Gondviselő szeretete megrendíti még a te szívedet is. „Az Úr közel” (Fil 4,5).

De közel van nem csak Máriához, a názáretiekhez, Galilea népéhez. Közel van hozzád is. Ma különösen! Hiszed-e ezt?

Sokan 2000 esztendő mindennapi csodái után sem tudnak hinni benne. S mivel nem tudnak hinni benne, engedelmeskedni sem tudnak neki. A hit és az engedelmesség hiányának borzalmas következményei vannak. Bizonyára hallottátok ti is, hogy a kolozsvári repülőtéren néhány éve utasaival együtt lezuhant egy repülőgép. A szerencsétlenség oka a hitetlenség és az engedetlenség volt. A földi irányítótornyból figyelmeztették a pilótát, hogy írjon le még egy kört a város fölött, s utána álljon be újra a leszálló sávra, mert különben nem tud leszállni. De a pilóta nem hitt a beszédnek, és nem engedelmeskedett. A maga útját választotta, és a gép lezuhant. Sok-sok ember meghalt. A hitetlenségnek és az engedetlenségnek a következménye, íme, a halál. A te hitetlenségednek és a te engedetlenségednek is a keserű gyümölcse ez: meghasonlott földi élet, utána pedig örök halál — a Biblia szerint kárhozat. Valahányszor nem hallgatunk a mennyei irányítótorny figyelmeztetésére, mi is pusztulásnak vagyunk kitéve. Isten azonban nem ilyen sorsot szánt nektek. Gábrriel Isten kegyelmét hirdeti a ti számotokra. Azt, hogy Isten szeret téged, hogy új élettel akar megajándékozni. Hogyan lehetséges ez?

Isten a kegyelmet, az áldást és az örömet Jézus Krisztusban adja. Őt kell elfogadnod, hogy életed legyen. Őt, akinek születéséről most az angyal beszél. Jézust, az Üdvözítőt kell befogadnod. Ő a szabadító, aki kiszabadít a bűn fogságából, hiábavaló életünk kétségei közül.

Ő, aki nagy lesz, fölötte áll ennek a kicsinyes világnak. Ő, aki a Magasságos Fiának hívattatik, isteni hatalommal jön, kegyelmet hoz. Ő, aki uralkodik Jákób házán, úgy gondoskodik, hogy vigyáz a 99-re, de elmegy a 100. elveszett után is. És az ő királyságának vége nem leszen. Uralma elkezdődött és örök. S ez így van, függetlenül attól, hogy hiszed-e vagy sem, elfogadod-e vagy sem. Ám ezzel a hatalommal akar téged is megváltani, soha véget nem érő királyi országlásának részesévé tenni. Fogadd el őt! Mert egyedül ő az, aki meg tud tanítani az élet útjára: a hitre és az engedelmes-ségre. Ahogy mindig Atyjára hagyatkozik imáiban, mutatja, hogy ilyennek kell lennie a te hitednek is. Ahogy kimondta a szót: „Atyám, múltjék el tőlem e pohár, de azért ne úgy legyen, ahogy én akarom, hanem ahogy te” — engedelmes-ségre tanít. Ezért mondhatta Pál róla, hogy engedelmes volt mindhalálig, és pedig a keresztfának halá-láig. Boldog, aki féli az Urat és gyönyörködik parancsolataiban (Zsolt 112,1).

Eddig csak Isten nagy szeretetéről, a mi bűneinkről és Krisztus váltságáról szól-tam. De alig beszéltem még Máriáról. A Mária név azért olyan kedves előttünk és azért adjuk olyan sokan leányainknak, mert Mária hisz, és mert Mária engedelmeske-dik. Emberileg minden képtelennek tűnik Mária számára. Angyal jelenik meg. Nem Jeruzsálemben, a fővárosban, hanem a távoli Galileában, s ott is egy eldugott falucs-kában, Názáretben. Örömteli, de mégis furcsa a köszöntése. S amit mond, ellene mond a józan észnek. Mária mégis hisz! Hisz Istenben, gondviselő Atyjában, akinek a szava mindig igaz. Isten maga igazolja az ő hitét. Az ígéretek valóra válnak, Jézus anyjává lesz, mert ki tudta mondani: „Legyen nekem a te beszéded szerint.”

Mária engedelmeskedik Istennek. Bár kockázatot, gúnyt és megvetést vállal a hitet-lenkedők részéről, mégis engedelmeskedik. Egész tiszta lényét felajánlja Istennek: „Ímhol az Úrnak szolgálója.”

Látjátok! Ez az a „mustármagnyi” hit, és ez az az alázatos engedelmesség, amely nem okosodik, nem körülmenyeskedik, nem bizonytalankodik, hanem megfordítja a történelem egész menetét. Elgondolni is szörnyű, hogy mi lett volna, ha nem találta-tott volna egyetlen Mária sem, aki hisz és engedelmeskedik. Bizonyára elveszett volna már a világ. De itt valami új kezdődik, s ez az új a hit és az engedelmesség útján kez-dődik. Mária életében is így kezdődik az új. A te életedben is így kezdődhet el a meg-újulás, amikor kimondod Mária hitvallását: „Ímhol az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a te beszéded szerint.” És merjük tágítani a kört, mert a mai sokat szenvedő bűnös, hitetlen világnak a megújulása is itt kezdődhetne el. Ezért gyűjtsd meg hát a hit és az engedelmesség negyedik adventi gyertyáját a magad életében!

Van egy kedves könyvem. Egy hívő református asszony írta: Szigethy Piroska. Azt a címet adta a könyvének, ami a Mária hitvallása: Ímhol a te szolgálóleányod. Sok-sok Máriáról ír ebben a szép könyvben, akik készek voltak igaz hittel véglegesen Krisztushoz kapcsolódni, és akik készek voltak az Úr szolgálatába állni. A Biblia női alakjairól ír benne megható szépséggel. A bibliai asszonyok sora itt folytatódik közöt-tetek azokban a hűséges édesanyákban és nagymamáknak, akik erre a hitre és erre az engedelmességre tanítják gyermekeiket. De nem csak a Máriáknak lehet ez a hitval-lása. A férfiak is szólhatnak ezzel a hittel és ezzel az engedelmességgel: Ímhol az Isten szolgálója, legyen nekem a te beszéded szerint. Bár Józsefről itt nem beszél az Írás, mégis érezzük, hogy ez volt az ő hitvallása is. Így vette magához Máriát, így gondoskodott róluk Betlehemben, így menekítette őket Heródes elől, és így mentek Egyiptomba. Ma is azok a leghűségesebb gondnokok, presbiterek, családfők, édesapák, akik életüket így tudják felajánlani Istennek. És ott, ahol a hívő asszonyok és a hívő férfiak közösségéből felépül egy engedelmes, Istennek szolgálni kész gyülekezet, ott a gyülekezetek csodákat tudnak tenni ma is. Így végzi Isten csodálatosan a maga seregyűjtését ezekben a mai időkben is ott, ahol az emberek átadják szívüket és életüket neki. A világhódító Nagy Sándorról jegyezték fel, hogy amikor egy-egy város bevételére készült, előbb körülzárta seregeivel azt. Aztán követet küldött a falak alá, az fáklyát vitt magával, meggyújtotta, és felkiáltott a vár védőihöz: „Az én uram, a király azt üzeni nektek, ha megadjátok magatokat, mielőtt ez a fáklya leégne, nem lesz bántódásotok és szabad polgárai lesztek birodalmának. Ha

azonban megmakacsoljátok magatokat, roppant seregével beveszi a várat, és akit életben talál, mind egy szálig elveszti.”

Amikor most meggyújtottuk az adventi koszorú mind a négy gyertyáját, vigyázzatok, nehogy utolsót lobbanjon, még mielőtt át nem adtátok szíveteket, életeteket Istennek: „Ínhol a te szolgálód! Legyen nekem a te beszéded szerint.” Ámen.

Sepsy Károly

Debrecen

Adventi áldás

Alapige: 4Mózes 6,24-26

Bibliaolvasás: 1Mózes 12,1-3;

1Péter 3,9b; Jelenések 5,11-14

Az ótestamentumi olvasmányainkból a csodálatos ároni áldás százszor ránk köszönt. Ezt az áldást maga az Úr „szövegezte” és látomásban közölte Mózesrel. Ez a háromszoros áldás kísérté Izráelt történelme során. E három mondatban fokozás van, az eredeti szövegben 5-7-9 szótagú rímes forma. Tartalmi mélysége így egyre gazdagodó.

Az Újtestamentum is átvette e hármas fogalmazású áldásformát, és így a legtöbb apostoli levélben jelen van. Hármias alakjában 2Kor 13,13 áldása ez: „Az Úr Jézus Krisztusnak kegyelme, Istennek szeretete és a Szentléleknek közössége mindnyájatokkal.” Mindnyájan jól ismerjük.

A római egyház elhanyagolta az ároni áldást, a reformátorok tudatosan használták. Istentiszteleteinken fenséges méltósággal árad. S ma, advent vasárnapján alapigeként szól hozzánk, jelezve azt, hogy Jézus Krisztusban az áldást adó Isten azért közeledik hozzánk, hogy áldása egészen betöltsön, hogy arcának világossága ránk ragyogjon, hogy életadóan betöltsön békességgel.

1) Az áldás sajátos szentírási kifejezés. Az ún. világvallásokban nincs szó arról, hogy Isten áldásokat sugárzó Isten. Az iszlám vallásban pl. a kulcsszó a „fátum”, vagyis a végzet, mely meg van írva mindenki felől. Allah meghatározza az ember életét, amit végig kell élnie. Allah vigyáz az isteni rendre, büntet vagy jutalmaz. De hogy Allah áldást osztogatna, arról szó sincs. Vagy a hindu misztikában az ember a „Karma tan rabságában” él. Örök, változtathatatlan törvény határozza meg az ember sorsát. A lélekvándorlás értelmében az ember előző életének büntetését szenvedni most. S az, hogy miként hordozza sorsát, meghatározza következő újjászületését. Szó sincs itt arról, hogy Isten áldást adna. Az áldást sugárzó Isten csak a Szentírásban foglalt kijelentés különleges ajándéka. Mondhatjuk azt is, hogy a keresztyén vallás lényege benne van abban a mondatban, hogy áldást veszel és áldás leszel! Ennyi az egész! Ez a keresztyénség! Ez az Ábrahámra kiáradó és rajta keresztül a föld minden nemzettségére kiható áldás csodája.

2) Egy összehasonlítás még inkább megvilágítja az áldás szó lényegét. Ez a bűvös szó: a siker. A mai ember életében rendkívül fontos szerepe van, mert az sikerközpontú ember. Mert ha csődélményei lesznek, azokba belerokkan és haláláig hordja sebeit. Az ér valamit a társadalomban, aki sikerekkel büszkélkedhetik. Szeretnénk „sikeres emberek” lenni, ahogy Amerikában szokás mondani.

Hogy viszonylik a siker az áldáshoz? Van köztük némi azonosság, de még több a lényeges különbség. A sikerben én vagyok a főszereplő, aki kivereksem azt magamnak; az áldásban viszont Isten a cselekvő alany. A hasonlóság az, hogy az Ótestamentumban az áldást földi, anyagi ajándéknak tekintették. A nyáj szaporodik, a föld gazdagon terem, a szőlő mustot ad, az aratás bőséges, a család növekszik, az uralkodás szilárd, a béke maradandó. Valóban, ez is az áldás egyik eleme: Isten gondot visel földi életünkre. Az áldásra azonban Istennek titkosabb, mélyebb útjai vannak!

Az Isten áldása egészen más, mint a siker. Jöhet az akár a vereségben is. Gondoljunk Jákób Jabbók révi történetére. Ennek a lényege az, hogy a rossz múltú Jákób imádságban küzd egy angyallal. Hajnal felé megragadja s így kiált: Nem bocsátlak el addig, amíg meg nem áldasz engem! Eddigi életem átok volt — mondhatta Jákób —, csupa hamisság, csalás, erőszak, menekülés. Áldott életet szeretnék élni! S íme, az angyal megéri Jákób csípőcsontját, és ő ettől kezdve egész életére sánta lesz.

Tény az, hogy egy vesztes, sántikáló és botladozó ember az áldást elnyerő, áldott Jákóbbá lett ezen a keserves hajnalon. Eddig magabiztos volt, mindent megoldott, minden alól kibújt, ám súlyosan megátkozott ember volt. Mostantól kezdve megtört és legyőzött, de mégis megáldott emberré vált. Isten áldása gőgös, magabiztos énünket lecsendesíti: rokkant lettem, kicsiny lettem, de áldáshordozóvá formált Isten. Itt van az óriási különbség az áldás és a siker között. A siker azt jelenti, hogy még ügyesebb vagyok, még győztesebb, az áldás pedig azt, hogy Isten kezébe veszel, s elkezdődik valami több, mint ami, mint aki én vagyok: isteni erő, szeretet. Isten jókedve árad ki életemre, s belőlem tovább-tovább a mások életére.

3) Az Ábrahámnak tett áldásígéret Jézus Krisztusban valósult meg teljességgel, aki elhozta a halál földjére a menny fényét, az elveszett világnak Isten szeretetét, az elátkozott embernek az örök Isten áldását. Krisztus visszaszerezte az Atya Isten áldását, s mint Péter apostol írja, arra hív bennünket, hogy áldást örököljünk. Áldása kifogyhatatlan, mert a Bárányé az áldás és a tisztesség, a dicsőség és a hatalom örökkön-örökké!

Jézus megáldotta a gyermekeket, megáldotta a kenyeret és a bort. Majd megáldotta a tanítványokat, és eközben felemeltetett a mennybe. Áldó keze ma is kitérve felénk és e világ felé, amelyért életét adta a kereszten.

Isten azt akarja, hogy mi az áldás népe legyünk. Jézus azt akarja, hogy örökségünket, Isten áldását birtokba vegyük, és hogy Isten áldását tekintet nélkül és minden ellenére továbbadjuk: „áldjátok azokat, akik titeket átkoznak”.

4) Két negatív jelenségre is szeretnék kitérni. Az áldásrablókra és az áldást megvetőkre gondolok. Elrabolják a továbbadásra szánt áldást azok, akik önzően csak maguknak kérik, gyűjtik és tartják azt. Az örök áldáséhes hívők, akik fáradhatatlanok az áldás begyűjtésében, de restek, hűtlenek és halátlanak a továbbadásban. Már Arany János is tudta: „finomabb a falat, ha mindnyájan esznek”. Ezek azonban nem tudják, hogy nem áldást nyertek, hanem csak siker az, amit elértek.

Az áldást megvetők mestere pedig Ézsau, aki egy tál lencséért eladta elsőszülöttségi jogát: „Ímé, én halni járok, mire hát nékem az én elsőszülöttségem?” S amikor öccse elorozta előle az atyai áldást, keservesen tört ki belőle a kétségbeesés: „Avagy csak egy áldásod van-é, atyám? Áldj meg engem is, atyám. És felemelé szavát Ézsau és sír vala.” De „nem találta meg a megbánásnak helyét, noha könnyhullatással kereste azt az áldást” (Zsid 12,17). Hányan követik Ézsau útját: ugyan minek nekem az áldás? Jobb lesz nekem az azonnali, mennél nagyobb siker! Megszerzem vér és átok árán is! De a siker nem hoz örömet, és nem ad áldást. Még akkor sem, ha sírva keressük később az áldást...

5) Áldás nélkül nem élhetünk. Ezért rendelte Isten Mózesnek és Áronnak, hogy az ő áldásával áldják meg a népet: „tegyék az én nevemet Izráelre” — miként gyönyörűen fejezi ki ezt Károli Gáspár.

Áldjon meg téged az Úr, és őrizzen meg téged! Az áldás lehet simogató, mint József, a kényeztetett gyermek esetében az atyai házban. De lehet fájó is, amikor a kútba dobták testvérei és eladták Egyiptomba. De lehet vigasztaló áldás is, amikor az Isten jóra fordította azt, amit amazok gonoszul gondoltak ellene.

Az áldástheologia csúcsa talán a Jób imádsága: „Az Úr adta, az Úr elvette, legyen áldott az Úr neve!” Nyomorult és árva, kifosztott és összetört vagyok, betegen hamuban ülök és gyászban, de megnyertem az áldást. Legyen áldott az Úr neve!

Világosítsa meg az Úr az ő orcáját terajta...

Advent a világosság hajnala: „A nép, amely sötétségben jár, lát nagy világosságot, a halál árnyékának földjében fény ragyog fel fölöttük” (Ézs 9,2). Adventben Krisztus

jön felénk. Ő a fény ebben a sötét életben, a Krisztus arca az örökkévalóság mosolya a földön. Lehet, hogy sokan sötéten tekintenek ránk, de van egy dicsőséges, világos arc, az Úr orcája rajtunk.

Fordítsa az Úr az ő orcáját tereád...

Megrendítő az áldásnak e sora. Olykor úgy érezzük, egyedül vagyunk, senki nem törődik velünk, talán Isten is elfordította arcát rólunk. Halljátok, halljátok: Isten arca felénk fordul, szeme rajtunk van, mindent tud rólunk, és nem késik a szabadítással az Úr.

Ez adjon békességet néked! Ámen.

Szekeres István

„Jövök” — „Jövel”

Alapige: Jelenések 22,12–20

Bibliaolvasás: Jelenések 1,1–8

A felolvasott bibliai verseket hallgatva, először arra figyelünk: mit mond Jézus Krisztus önmagáról. Ezeket mondja: „Én vagyok az Alfa és az Ómega, a kezdet és a vég, az első és az utolsó.” Az alfa és az ómega a görög ábécének az első és utolsó betűje. Azért választotta Jézus Krisztus éppen a görög ábécét, mert ez az Újszövetség eredeti nyelve. Innen származik minden anyanyelvi fordítás. Ebben az összefüggésben az alfa és az ómega jelenti a teljességet. Jelenti azt az isteni hatalmat, amelyről feltámadása után Jézus Krisztus így tett bizonyosságot: „Nékem adatott minden hatalom mennyen és földön” (Mt 28,18). Elmondja Jézus Krisztus önmagáról, hogy ő „Dávidnak gyökere és ága”. Ezzel jelzi, hogy ő az Ószövetség ígérete. Vagyis ő a világ és életünk megváltója és ura. Önmagáról beszélve Jézus Krisztus elmondja, hogy ő „ama fényes hajnali csillag”. A ma embere számára a hajnali csillag megjelenése a természet órarendjéhez tartozó jelenség. A kétezer évvel ezelőtt élő ember számára az égítetek és a csillagok járása időmeghatározó volt. Ez volt a régi ember órája. A hajnali csillag megjelenése azt jelentette, hogy jön a reggel, jön a munka ideje. Jön a jól végzett munka eredményeképpen az áldás. Igen, Jézus Krisztus megjelenésével az emberiség számára új élet kezdődött.

A felolvasott szent Ige másodsor felsorolja Jézus Krisztus ígéreteit. Az első ígéret így szól: „hamar eljövök”. Ez az ígéret Jézus Krisztus másodsorzi eljövételét jelzi. Ez az időpont a kegyelmi idő lejártát és az ítélet napját jelenti.

A minden idők embere számára izgalmat jelentett Jézus Krisztus ígérete. Az apostoli kortól napjainkig az ígéret sokféle számítgatásra és előrejelzésre adott alkalmat. Az apostoli kor emberét különösen zavarta ez a szó: „hamar”. Az apostoli korban élő emberek közül sokan úgy gondolták, hogy a „hamar” azt jelenti, hogy még az ő idejükben. A türelmetlenkedők számára szól a megnyugtató beszéd a Péter második levelében: „Nem késik el az ígérettel az Úr, mint némelyek késedelemnek tartják; hanem hosszan tűr érettünk, nem akarván, hogy némelyek elveszenek, hanem hogy mindenki megtérésre jusson” (3,9). Tehát ha még nem jött el Jézus Krisztus, ez érettünk és az utánunk következő nemzedékekért van.

A Római levél 9–11. részeiben még találunk egy nagyon meggondolkoztató magyarázatot. Jézus Krisztus másodsorzi eljövetele előtt a világ összes népeinek meg kell ismerniök az evangéliumot, hogy azután a zsidók is megtérhessenek. Büntetésképpen amiért megfeszítették Jézus Krisztust, időlegesen, mint nép, ki vannak zárva a kegyelemből. Arra való tekintettel, hogy ítéletünk aszerint lesz, ahogyan talál a halál, állandóan érvényes Jézus Krisztus figyelmeztetése: „Legyetek készen!”

Az ígéret második fele így szól: „az én jutalmam velem van, hogy megfizessen mindenkinnek, amint az ő cselekedete lesz”. Miért ez a megkülönböztetés: jutalom és megfizetés? Azért, mert a megfizetés kivétel nélkül mindenkinnek szól. Szól a hívő keresztyén embernek, és szól a hitetlen embernek is. A mérték a jó cselekedet. A hitetlen

ember nem hiszi az evangélium beszédét, nem tesz bizonyosságot a maga hitéről, nem szolgálja Isten dicsőségét. Az ilyen ember számára a megfizetést Jézus így fogalmazta meg: „Sohasem ismertelek; távozzatok tőlem” (Mt 7,23). A jutalom a hívő keresztyén embereknek szól, akik hitükről bizonyosságot tettek és hitüket jó cselekedetekkel erősítették. S jutalom az örök élet.

Harmadszor a felolvasott szent Ige a boldogokról és a boldogtalanokról beszél. A Szentírás nagyon sokszor beszél a boldogokról. Számos bibliai vers kezdődik így: „boldogok...” Most azt hallottuk, hogy „boldogok, akik megtartják az ő parancsolatait”. Parancsolatok alatt értjük a Tízparancsolatot és Jézus Krisztus Tízparancsolattal kapcsolatos magyarázatait. Nem elég tehát csak hallgatni vagy olvasni a parancsolatokat, hanem meg kell tartani, sőt meg kell élni azokat. Nem is akárhogy, hanem örömmel és hálaadással.

Igen, mert akik megélik a parancsolatokat, jutalmát veszik. A felolvasott szent Ige kétféleképpen jelzi a jutalmat. Egyik: bemehetnek a kapukon a városba. Tehát lakói lehetnek Isten országának. A Jelenések könyve tanítása szerint együtt lakozhatnak Istennel és azokkal, akik a méltó élet jutalmaképpen elnyerték ezt az örökséget. A másik jutalom: joguk lesz az élet fájához. Ez visszaulálás az Éden kertjére. Az Éden kert közepén állt az élet fája, amelytől az első embert eltiltotta Isten. Most nem tilos, hanem szabad enni az élet fájáról.

Azok, akik nem tartották meg a parancsolatokat, kizárták magukat Isten országából. Ez az örök boldogtalanság állapota. Azok közül, akik kizárják magukat Isten országából, a felolvasott szent Ige felsorolja a bűbájosokat, a paráznákat, a gyilkosokat, a bálványimádókat és a hazugokat.

A felolvasott szent Ige negyedszer a bizonyágtévőkről beszél. A bizonyágtévőket Jézus Krisztus választja ki, és Jézus Krisztus állítja szolgálatba. A szolgálatba állításnak sajátos vonása, hogy a hitvallást, amelyet a bizonyágtévőeknek el kell mondaniuk a gyülekezetekben, Jézus Krisztus adja a szájukba. Ez a hitvallás a Szentírásban van megírva. A Szentírás beszédéhez sem hozzátenni, sem abból elvenni nem szabad. Aki mégis megteszi, annak jussát Isten eltörli az ő országában, és magára vonja azokat a csapásokat, amelyek a Jelenések könyvében meg vannak írva. Ez a szigorú beszéd azt jelenti, hogy az igehirdető maga választhat az üdvösség és a kárhozat között.

A felolvasott szent Ige egy ígérettel és egy kéréssel zárul. Jézus Krisztus még egyszer megígéri az anyaszentegyház népének: „Bizony hamar eljövök.” Az anyaszentegyház népe így válaszol: „Bizony jövel, Uram Jézus”. Ebben az adventi időszakban tegyük hozzá egyenként és együttesen: „Várunk, Uram Jézus.” Ámen.

Karácsonyi prédikációk

Csiha Kálmán

Karácsony

Alapige: Lukács 2,8–12

Bibliavetítés: Lukács 2,1–18

A mindig megújuló karácsonyi történetnek ma az az első üzenete, hogy vannak angyalok. A pásztorok ott Betlehem mezején lehet, hogy nem gondoltak erre. Ott a réteken vagy az erdőszéleken a pásztorok azt tudták egészen biztosan, hogy ott van egy nyáj, az ő nyájuk, amit védeni, őrizni kell, ami mellett ott kell állni nehéz éjszakákon. És tudták, hogy a pusztaságban és a rengetegben vadállatok vannak, melyek széttéphetik a nyáját. És tudták, hogy vannak tolvajok, akik ellopják a nyáját. És tudták, hogy vannak erőszakos pásztorhordák, akik elrabolhatják a nyáját. De nem tudták olyan bizonyosan, hogy vannak angyalok.

Az első karácsony éjszakáján először erről győződtek meg: vannak angyalok is. Amikor lehajolt a menny és hallatszott az angyaléneke: dicsőség a magasságos mennyekben az Istennek és a földön békesség és az emberekhez jóakarát — akkor az járhatta át a szívüket, hogy Istenem, lám, nem csak nyáj van, amit mi tartunk tíz körömmel, hogy el ne vesszen, nem csak a mi erőnk őrzi. Lám, nem csak vadállatok vannak, és nem csak tolvajok vannak, és nem csak félelmek és ellenséges hordák vannak. Angyalok is vannak.

Ez a karácsony első üzenete a mi számunkra is, akik őrizzük a magunk kicsi nyáját: a családjunkat, szereteteinket, a mieinket, mert sokszor ott vannak körülöttünk a vadállatok, sokszor ordít a gyűlölet, sokszor ordít a fájdalom, a félelem, a bűn, a zűllés, a lelkiismeretlenség, a szeretetlenség. Sokszor jön a sátán, a nagy ellenség, és elrabol egy-egy lelket. Úgy megszoktuk már, hogy ezek mind vannak. El is feledkezünk arról, hogy angyalok is vannak. Nemcsak bűn van, nemcsak gyűlölet van, hanem van bocsánat és van szeretet is. Nemcsak rabló rosszindulat van, hanem van visszaadó jóindulat is. Nemcsak nagy fájdalmak vannak, de van vigasztalás is. Nemcsak erőszak van, de van szeretet is. Nemcsak egymást megsebző bántás van, hanem van gyógyító, bekötöző szeretet is. Angyalok is vannak!

Ezen a karácsonyon ezt köszönjük most meg Istennek. Először ezt köszönjük meg, hogy angyalok is vannak. Találkoztunk mi már velük, ha nem is éppen olyanokkal, mint a pásztorok. Lehet, hogy az egyik közülük hajlott hátú és reszkető kezű volt már. Úgy mondtad neki, hogy édesanyám. De lehet, hogy az angyali szeretetet éppen az unokádban kaptad meg. Lehet, hogy egyszer itt a templomban állt melléd, amikor előntötte szívedet az Isten iránti bizalom. Lehet, hogy úrvacsorát vettél, amikor megérintette az életedet, de úgy, hogy egy egész éven át, egyik karácsonytól a másikig, még ha el is feledkeztünk róla, mégiscsak mellettünk voltak az angyalok. És volt szeretet, és volt békesség is, bocsánat, jóság is, legfeljebb nem vettük észre, legfeljebb csak a sötét életerdőt figyeltük és tele voltunk aggodalommal meg félelemmel, de nem vettük észre, hogy angyalok is vannak.

Isten azért hozza el a karácsonyt, hogy Jézus Krisztus születése napján megérintse szívünket az a vigasztaló nagy tapasztalás, hogy értünk jövő angyalok is vannak, hogy értünk jövő szeretet is van.

Persze az angyal nem ment el mindenkire azon az estén, csak a pásztorokhoz. Mert különbség van nyájőrzők és nyájőrzők között. Úgy mondja az Úr Jézus a János evangéliumában, hogy a béres, amikor látja jönni a farkast, elszalad és otthagyja a juhokat, mert ő csak béres és a juhok nem az övéi. De a pásztor ott marad, és életét adja a juhokért. Hát aki csak béres a családjában, aki csak béres az egyházában, aki csak béres a hitében, aki csak béres a világban, aki lelkiismeret nélkül csak a haszonért, csak az érdekért és csak addig fáradozik, amíg megfizetik, csak addig szeret

és csak addig áll meg a helyén, amíg jól megy a dolga — az nem találkozik az angyalokkal. A béresekhez nem jönnek el az angyalok. Az angyalok azokhoz a pásztorokhoz jönnek, akik életüket adják a juhokért, a társért, a gyermekekért, akiknek a szívében ott él és ég az evangélium, az igaz emberség, akiknek szíve ott dobog önzetlenül a Krisztus nyájáért, akik úgy és ott állnak a világban, amiként és ahová Isten állította őket, akiket a belülről és a felülről jövő hang és nem az érdek és nem a haszon irányít. A pásztorokhoz jönnek az angyalok!

Tudják ezt a pásztorok! Találkoztak vele sokszor betegágyak mellett, gondok mélyeséges éjszakájában, amíg őrizték a nyáját, amíg félelmek szorították össze a torukukat. Találkoztak az angyalokkal! Angyali üzenetek hulltak a szívükre. Valami felülről jövő, lehajló erő segítette őket, hogy igazi pásztorok tudjanak lenni.

Az angyalok a pásztorokhoz jönnek. Néha kívülről jövő segítséggel, néha az Ige szárnyán, néha az imádság perceiben, néha életünk fordulataiban. Néha az angyalok odajönnek hozzánk, a kezünk bőre alá bújnak, és adakozó kezünkben élnek.

Áprily Lajosnak van egy szép karácsonyi verse. Egy szegény karácsonyán írta. Lehet, éppen a háború alatt, amikor nem volt mit adjon az övéinek. De akkor állt mellé legközelebb az angyal. Így írt róla: „Angyal zenéje, gyertyafény — / Kincses kezem, hogy lesz szegény? / Nem adhattam ma semmi mást, / csak jó, meleg simogatást. / Mi győzött érdességemen? / Mitől csókolhat úgy kezem? / Simogatást mitől tanult? / Erembe Krisztus vére hullt? / Szemembe Krisztus-könny szökött? — / kinyúló kézzel kérdezem. / Áldott vagy a kezek között, / Karácsonyi koldus.”

Sokszor, amikor a legszegényebbek vagyunk, odaáll mellénk az angyal, és a pásztoroknak egy meleg simogatásában benne van a mennyei angyalok minden üzenete.

A mi életünknek is ezek a gyermekkorunkból, messze évekből lelkünkön is megmaradó meleg simogatások a legnagyobb kincsei. Az Istentől jöttek ezek. És az Isten bízta ránk, hogy továbbadjuk, hogy mások is megtapasztalják, hogy angyalok is vannak.

Majd azt is megtapasztalták a pásztorok, hogy az angyalok nem onnan jöttek, ahonnan gondolták. Az angyalok egészen más irányból jöttek. A pásztorok nézték a nyáját, és nézték az erdőt. Azt hitték, hogy minden látnak. És egyszer csak felülről, egy másik irányból jöttek közéjük az angyalok.

Karácsonynak az a boldog üzenete, hogy lehet felfelé is nézni, hogy van egy másik irány is. Nem csak az, amit megszoktunk. Nem csak a gondok iránya, az emberi reménységek, erők és számítások iránya. Nem csak az emberi nappalok és az emberi éjszakák iránya. Van egy másik irány: az Isten iránya. Azért szép a karácsony, mert ekkor abba az irányba nézünk, ahonnan jött Jézus, ahová visszament Jézus, és ahonnan újra eljön majd. Karácsonykor érezzük szívében ennek az új iránynak minden dimenzióját. Valami összeköt azokkal, akik odafent vannak, és azzal, aki odafent trónol. Ez a karácsony harmadik nagy ajándéka. Az első az, hogy vannak angyalok, a második az, hogy a pásztorokhoz eljönnek az angyalok. A harmadik az, hogy a pásztorok megtanulnak felfelé nézni, aztán maguk köré gyűjtik a kicsi pásztorokat, a botra támaszkodó öreg pásztorokat, a könnyeseket, a boldogokat, és fölfelé mutatnak, és azt mondják: most együtt tanuljunk meg fölfelé nézni. Mert van „fölfelé” is.

A megfélemlített pásztoroknak azt mondják az angyalok: „Ne féljeteK, mert hirdetek nékteK nagy örömet, mely az egész népnek öröme lészen.” Nagy öröm! A pásztorok minden félelmét ez a nagy öröm borította be. Sok okuk volt a félelemre. Féltettek azelőtt a támadásoktól, a saját bűneiktől, mert megérezték, hogy ők bűnösök és közel van hozzuk Isten. De aztán beborította őket a nagy öröm, az a nagy öröm, hogy született nekik ma a Megtartó, ki az Úr Krisztus a Dávid városában. Ez volt számukra a nagy öröm! Lehet, hogy sok nagy öröm volt abban az évben, 1994 évvel ezelőtt a Római Birodalomban. Lehet, hogy lélekszakadva vitték a hírt a küldöncök, a katonák, hogy győztek a csatában, hogy a birodalom új tartománnyal gazdagodott. Lehet, hogy nagy felvonulásokat rendeztek Róma piacán. Mennyei öröm volt! De hol vannak ma már azok az örömök? Hol van Augustus császár? Mit számít ma már az, hogy

nagyobb lett akkor a Római Birodalom? Nem is tudunk azoknak az örömről, akik felvonultak Róma piacán! De nem csak az akkori örömök, mert hol van a tavalyi öröm, hol van a tegnapi öröm? Ha csak emberi örömed van, ki tudja, holnap hol lesz már a mai örömed?! Mert nekünk embereknek, még az Augustusoknak is, az örömeink csak egyik naptól a másikig tartanak. Elpárolognak, mint a pára, elolvadnak, mint a hó, eltűnnek, mint az álom. Beborítja őket a bánat, miként a köd a réteket.

De ezt a nagy örömet, hogy született nekünk ma Megtartó, ki az Úr Jézus Krisztus, ezt a nagy örömet semmiféle bánat eltüntetni, beborítani nem tudta. Ebből az örömből él az egyház. Fialatok, öregek, bánatosak, boldogok. Ezzel a nagy örömmel állnak a síroknál, ezzel a nagy örömmel gyűlnak meg a karácsonyfa gyertyái. Kétezer év nem tudta elhomályosítani, eltüntetni azt a nagy örömet, hogy született nekünk ma a Megtartó.

Milyen igazuk volt az angyaloknak. A pásztorok ezt biztos nem érezték át. A pásztorok azt hitték, hogy ez nekik öröm, hogy ez az egész Izráelnek öröm, hogy az egész világnak öröm. De mit tudtak ők arról, hogy kétezer év múlva itt és ma nekünk is öröm lesz? Míg a világ világ lesz, mindig öröm lesz. Ez a nagy öröm: született nekünk ma Megtartó! — elfogyhatatlan. Hogy szeretnénk megtartani egymást, hogy fogjuk a gyermekeink kezét, az egymás kezét. Az erős kezek gyengévé válnak, lehullnak, elengednek és elengedjük őket. Tartjuk a gyermekeinket, aztán tartanak bennünket a gyermekeink, aztán ők is el kell hogy engedjenek. Csak egy kéz van, csak egy örökkévaló, megtartó kéz e világon. Annak a Megtartónak a keze, aki „az Úr Krisztus a Dávid városában”.

Ez az öröm, akárhová kerülsz, mindig megmarad. Ez a kéz mindig lenyúl érted. Mindenki elhagyhat, becsaphat, kijátszhat, megtagadhat, elfelejthet, de ez a kéz mindig lenyúl érted. Megtagadhatod, elfelejtheted, de mégis visszavár. Amikor hozzá térsz, az ő kezét mindig megtalálod. Mert mi hitetlenkedhetünk, de ő hű marad, ő magát meg nem tagadhatja. És szállhatnak az évek, karácsonyok, nagypéntek, örömök és nehéz bánatok, sem élet, sem halál, sem jelenlevők, sem elkövetkezendők, semmi minket nem tud elszakítani az ő szeretetétől, amellyel hozzánk jött, hogy minket megtaláljon és megváltson.

Jele is van ennek: Az lesz örökös jele ennek — mondták az angyalok —, hogy „találtok egy kisgyermeket bepólyálva feküdni a jászolban”. A pásztorok megtalálták Jézust. Vajon te megtalálad-é? Először úgy, ahogy az előbb énekeljük. Vagy itt az Úr asztalánál, annak kenyérében és borában. De meg kell találni ott is, itt is, és akkor tiéd lesz a nagy öröm, a karácsony döntő és legnagyobb ajándéka, hogy szeret téged a te megtartó Krisztusod. Ámen.

Gálfy Zoltán

Aki felülről jött...

Alapige: János 3,31–33

Bibliaolvasás: János 1,1–5.9–14

A karácsonyi üdvözlét mennynek és földnek köszöntése: dicsőség a magasságos mennyekben Istennek és békeség a földön az embernek. Az öröm mennyé és földé. A karácsonyi esemény e két színteréé, ahol a mennyei karok és a földi ember egy és ugyanazon dologra tekint: a világ és az idő központjára, teljességére.

A központ egy kicsi falu, Jeruzsálemtől délre 12 km-re: Betlehem.

A teljesség az időnek az a pontja, ahonnan számítják a világ lakosságának többségében az időt. A helynek és az időnek csomópontján vagyunk. Ide érkezik minden új évszázadok óta, és innen ágazik ki mindenfelé napjainkig a történelemben. Itt lesznek teljessé az idők, amelyekről előre beszéltek a jövődölések — és innen indul ki egy új kor.

A menny és a föld életének központja.

Együtt kell említenünk a mennyet és a földet, mert mindkettő teremtmény: Kezdetben teremté Isten az eget és a földet — így kezdődik a Szentírás.

Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtőjében — valljuk a hitvallásban.

Mindkettő teremtmény. Volt kezdete és lesz vége. Ezt ennek a versnek fényében is látnunk kell.

Mi a menny? — Számunkra a teremtett világnak megfoghatatlan, láthatatlan része. A Szentírás nem a felettünk levő atmoszférikus világot érti alatta — amiről mindig azt mondja, hogy „fent” van. Hanem azt a világot, ami azon túl van.

És ismételnünk kell megint azt a képet, amelyet a Szentírás korának írói maguk előtt láttak, amikor leírták ezt a szót: menny. Nevezhetjük ezt világgépnek, de még inkább világszemléletnek!

Eszerint a látható világunkra egy nagy harang alakú bura borul: az égbolt. Az égbolt felőlünk nézve — kezdete a mennynek. E fölött van egy roppant óceán, aminek képét, kiterjedését nem tudta elképzelni az ember, aki nem ismerte a föld gömbölyűségét és azt inkább korong alakúnak képzelte. És az Óceán fölött van a harmadik ég — Isten trónusa.

Ez a kép is igazolja azt, hogy a menny a teremtett világon belül van. Abban a világban, melyben fent helyezkedik el. És amelyre ezt mondhatjuk: valahol van. Egy meghatározott helyen, ha tetszik, földrajzi helyen van.

A Szentírás ebben a világgépben született. De Isten léte, benne való hitünk nincs kötve egyetlen emberi képzetéhez sem, hogy az miként látja a világot.

Miénk a kopernikuszi világgép most, és rohamos léptekkel kopogtat az ajtón egy új világgép, mely talán kozmikus lesz, amelyben ki tudja hogy fogjuk látni ezt a bolygót és a többiek végételen sorát.

A mai gyülekezet hite erre ezt mondja: Jézus Krisztus ebből a számunkra láthatatlan és megfoghatatlan világból jött. Istentől, az Atyától jött. Felülről jött. Egy más világból jött. Egy más világ üzenetével jött.

A föld számunkra a látható és megfogható része a teremtett világnak. Ma már ezt mondhatjuk erre: a látható és megfogható pontja a teremtett világnak, ahova elért az ember, amit látott — lett légyen az más égitesten is. Mert a földi világ alatt nemcsak ezt a humuszt és a látható és szemünk által befogható világot kell értenünk, hanem az észnek, értelemnek és eszméknek világát is. Mindazt, ami érzéki és szellemi létemhez hozzátartozik.

Ez a föld az ember eredetét jelenti. Ennek porából teremtettet.

És ez a föld az emberi lét célja is: porrá leszünk, ennek porává.

Karácsonykor ebbe a földi világba érkezik Jézus. És ezért ujjong ez a világ. Mert minden hely és minden idő egyetlen Ura érkezik.

Párizs utcája szorongva és üdvrivalgással fogadta a királyi ház trónörökösének megszületését. A király kijött a palota erkélyére, és felmutatta a népnek a jövőző uralkodót.

Karácsonykor a teremtett világ földi részének Ura érkezik. Ezért az az érzés, amely sóvárogva várta Isten Fiának megjelenését, most örömben tör ki. Valaki olyan érkezik a földi világba, aki teljes mértékben meg fogja változtatni azt.

Karácsony az egész teremtett világnak napja: mennynek és földnek.

De tudnunk kell, hogy sem a menny, sem a föld nem azonos Isten országával. Menny és föld karácsonykor azért örül, mert aki jön, az azért jön, hogy megteremtse Isten országát mennyen és földön. Amire mi azt mondjuk: fent és lent. Aki jön — hozza az Istennel való együttlét örömét. Mennynek és földnek szóló örömet.

I.

Összeköti a mennyet és a földet. Egy teremtéssé teszi, és benne megvalósítja az Istennel való együttlét országát. Egy új világot teremt, melyről azt mondja majd Pilátusnak: Nem e világból való. Nem e teremtett mennyből és földből való, hanem az én világom, az én országom a lelkekben van.

A mennyet és földet összekötő tett a betlehemi bölcső és az az anyaméh, amelyben ott van a Szentlélek mennyei ereje és a földi asszony szenvedő szülése.

Más képe is van ennek a Szentírásban. Jelenések 19,11-16-ban. A hét pecsét és a hét trombitaszó után megnyílik az ég, és a mennyei seregek kíséretében fehér lovon koronás férfi érkezik — akinek neve: királyoknak királya és uraknak ura.

A mennyből, mennyei seregek élén érkezik — János látomásainak földi világába, hogy összekösse a kettőt — hogy a mennynek és földnek legyen Királya és Ura.

A 31. vers két dologgal jellemzi az érkező Urat:

a) Ő följebb való mindennél és mindenkinél.

Milyen ellentéteket magában rejtő gondolat! Földi viszonyok között mintha mindeknek ellenkezőjét látnánk.

Nincs hely a vendégfogadóban. Egyszerű emberek bölcsője. Tizenkét éves koráig bujdosnia kell az elől, aki hatalmasabb és „magasabban” van, mint ő. Soha nincs vagyona, és nincs egyetlen katonája sem. És egész életét, egész földi nagyságát, „magasságát” összefoglalja ebben:

Aki közületek nagy akar lenni, legyen a ti szolgátok.

Aki följebb akar kerülni, az üljön az utolsó helyre.

A földi értékek sorát és sorrendjét át kell értékelnie az embernek Jézus társaságában. És erre késztet a mai karácsony is.

Mit jelent „följebb valónak” lenni a másik emberhez való viszonyban?

1. Először is kiirtását jelenti minden gondolatnak, amit az emberek közötti egyenlőtlenség szül. Feljebb lenni valakinél azt jelenti, hogy jobb igyekszem lenni, mint a másik. Egyenlő igyekszem lenni vele mindenben. A lélek belső értékeiben többnek lenni: jobbnak, igazabbnak, szeretőbbnek.

2. Feljebb valónak lenni annyi, mint gondviselője lenni a másiknak. Olyan jó értelemben, ahogy az apa feljebbvalója a gyermeknek a szülői szeretet gondviselésében, gondjában. Minden karácsonykor megújul bennünk ez a feljebbvalói szeretet, amikor együtt vagyunk és ismét keressük a család melegét, örömét.

3. Ilyen értelemben Jézus a Krisztus, a mindennél feljebb való, mert ő úgy tudott szeretni és gondot viselni, hogy mindent odaadott érte. Nem véletlenül a legmagasabb a három kereszt közül a Jézusé. Ez a legmagasabb pontja életének és az egész világ életének.

A magasságok és a mélységek fölé emelkedik a kereszt. Ennek előhírnöke a karácsonyi üzenet.

b) Egyedül ő hozza Isten szavát, üzenetét, kijelentését hozzánk. Arról tesz bizonyosságot, amit látott és hallott.

Ezért kell karácsonykor elválasztanunk minden emberi szót az ő szavától.

1. Meg kell különböztetni a karácsonyi érzést, a karácsonyi hangulatot, emberi örömet, hagyományt attól, ami igaz hit a karácsonnyal kapcsolatosan. Mert ez a hit több, mint érzés, több, mint hangulat, és több, mint karácsonyi ünneplés. Ez ismerete a ténynek: Jézus eljövele mindennél nagyobb esemény. És reménysége annak, hogy abban a mennyei seregben, amely őt kíséri — én is ott lehetek.

2. Meg kell különböztetni — és erre karácsony különös hangsúllyal figyelmeztet — minden emberi szót Istennek szavától, amit Jézuson keresztül üzen nekünk. A karácsony csodájában benne van az Ige csodája. Egyszerű emberi szó bölcsője lehet az ő szavának.

A kijelentés nem a teremtett világ valamelyik pontjáról, mennyből avagy földről jó hozzánk, hanem Istentől. Aki áthozza a teremtett világ láthatatlan részéből a láthatóba — az Jézus Krisztus.

II.

Hogy felel a föld erre az eseményre? Isten belép a teremtett világba. Abba a világba, ami az övé. Ami szavára jött létre, és aminek vége szintén az ő kezében van.

1. A föld nem fogadja be. Vagy ahogy előbb mondotta János: A világ általa lett, de a világ nem ismerte meg őt. — Az övéi közé jött, és az övéi nem fogadták be (1,10–11).

E szerint a vers szerint ennek oka az, hogy a föld éli a maga korlátai által megbott életét. Születik, él és meghal. Megtanul egy nyelvet, megérteti magát. Kenyeret kér vele és dolgozik. Érintkezik a másik emberrel.

Aki földről való, földi az és földieket szól. Nem is tehet mást. Nem lehet egy másik világ gyermeke, és nem beszélhet angyaloknak nyelvén. Ha az embernek egy általa ismeretlen nyelven beszélnek, egyszerűen nem tudja, miről van szó. Kiszolgáltatottja annak, amit ismer. Csak annak keretei között létezhet. Hallottunk öreg 80 éves emberről, aki Amerikában az Őt tő egyik nagyvárosában 60 évig csak anyanyelve birtokában élt. Az utcán a pék, az üzletes, a gyárban a munkatársak mind ezt a nyelvet beszélték. Észre sem vette, hogy egy élet elmúlt és nem volt szüksége a szomszéd utcának és utána milliók nyelvének ismeretére. Ilyen zárt körben is le lehet élni az életet. Csak a magunk által formált, alkotott keretek és jelrendszer között.

Olyan ez, mint az utókor tapasztalata. Ránéz egy ismeretlen régi maja szövegre vagy egy ékírásra, és sejtelve sincs, hogy mi van benne: átok-e vagy imádság, szeretet vagy gyűlölet?

Amerika indiánjai fülükhöz tették — Apáczai szerint — a spanyolok leveleit, amit hazulról kaptak, és amikben örömről és gyászról olvasva változott arcuk és kedvük.

A földnek önmagától nincs adottsága felfogni, meghallani Isten üzenetét. S a föld úgy tesz, mint a szőlőmunkások: megöli a gazda közékük küldött fiát.

2. Önmagától nincs — de Isten teremt. Ezért áll itt egymás mellett a két egymást kizáró mondat:

Senki nem fogadja be... de mégis aki befogadja.

A két mondat között ott van Isten karácsonyi csodája. A föld képtelen befogadni — de Isten teremt bölcsőt, teremt népet, teremt gyülekezetet és egyházat, hogy befogadhassák mégis az övéi.

Mert ő igaz Isten, aki nem hagyja Efraimot sötétségben és értetlenségben. Aki felderíti az utasok előtt a csillagot, és vezeti Betlehem felé. Teszi ezt azért, hogy igazságát megismerje a föld.

Karácsony ma ismét ezt kérdezi: szállást készítesz-e, befogadod-e, vagy bezárkózol a földi lét korlátai közé? Az értelem és az ész korlátai közé. A tagadás korlátai közé. A közömbösség körében maradsz-e? Fel tudod-e emelni fejed a nehéz gondok miatt, és feltekintesz-e reá, aki a feljebbvaló, aki összeköti a mennyet és a földet, és aki most a karácsonyi bölcsőtől előre tekintve — ott van a föld és az ég között a kereszten, hogy elválaszthatatlanul eggyé tegye ezt a teremtett világot. Hogy karácsonykor megértsük ezt a mondatot: Íme, így szerette Isten ezt a világot! Ámen.

Kozma Tibor

Az érthetetlen szeretet

Alapige: 1János 4,9
Bibliaolvasás: Máté 2,1–12

Azóta, hogy megszületett Jézus Krisztus, nyilvánvalóvá, láthatóvá lett az Isten szeretete. Ami rejtve volt, napvilágra jött; ami láthatatlan volt, láthatóvá vált; ami Isten szívébe volt zárva, feltárult. Ez az Isten szeretete. De ez nem akkor kezdődött, amikor Jézus Krisztus megszületett. Ekkor csak láthatóvá lett. Mert öröktől fogva ott élt ez a szeretet Isten szívében. Máshol maga Jézus arról beszél, hogy aki őt látja, látja az Atyát. Alapigénk nem elégszik meg ennyivel, hanem továbbmegy. Megmondja azt is, hogy mi a legjellemzőbb Istenre, mi az ő életének a magva, mi van az ő szívében. A szeretet! Beszélhetne az Ige Isten örökkévalóságáról, nagyságáról, szentségéről, és kétségtelen, hogy közvetve ezekről is szó van benne, de most arra teszi a hangsúlyt,

ami bennünket a legközvetlenebbül érdekel, amire a legnagyobb szükségünk van, amire a bűntől meggyötört szívrünk olyan epekedve sóvárog, ami az élet eleven lüktetését hozza fájdalmas lelkünkbe. A szeretet ez! És éppen Isten szeretete. Ha Isten szent, a szeretete is az. Ha Isten igaz, igaz a szeretete is. Ha Isten végtelen, végtelen a szeretete is, és ha Isten örökkévaló, úgy örökkévaló a szeretete is. Nem pillanatnyi szeszély hozta létre, ezért nem is múlik el a pillanattal. Ha meg akarjuk határozni helyét, ahol megszületett, csak azt mondhatjuk, hogy az Isten szíve az. Ez pedig végtelen. Volt már akkor is, amikor még nem láhattuk, amikor még nem lett nyilvánvalóvá. Volt, mielőtt mi lettünk volna; volt, mielőtt még ember lett volna. Volt, mielőtt a világmindenség lett volna.

Erre az örökkévaló szeretetre épül fel a mi életünk. Nem véletlen, nem szeszély és nem kegyetlen akarat határozza meg életünket. Nem is általánosságban az egész világra kiterjedő jóindulatú gondviselés. Hanem az isteni szeretet. Ez a szeretet személyesen Istenben van meg, és személyesen hozzánk szól. Mert alapigénk azt mondja, hogy Isten hozzánk való szeretete lett nyilvánvalóvá. Isten szeretetének a tárgya mi magunk vagyunk, és úgy, amilyenek vagyunk. Micsoda nagy öröm, ha bárki szeretettel viseltetik irántunk! Hiszen semmiféle szeretetet nem érdemlünk meg. De nem bárki, hanem maga Isten szeret minket, és örökkévaló szeretettel szeret bennünket. Bennünket, a parányokat, személy szerint körülburkol végtelen szeretete. Bennünket, a mulandókat, átölel örökkévaló szeretete. Bennünk, akikben csak bűn található, megjelenik és feltűnik az egyetlen igazi szeretet.

Érthetetlen és természetellenes ez a szeretet, mivel a szent Istentől jön a bűnös ember felé. A természetes, a magától értetődő az volna, hogy Isten gyűlöljön minket. És mégis, Isten természetessé tette számunkra szeretetét. Ha bármi történik velünk is, élhetünk vele. Ha bármennyi is a bűnünk, bőven vehetünk Isten szeretetének forrásából, és ez a forrás mégis egyre tovább ontja a kegyelmet. Ha akárhogy meginog életünk, rátámaszkodhatik erre a szeretetre. Ha keserű lesz a szánk íze az emberi gyűlölködéstől, megédesedik Isteni szeretetétől. Kimerülhet az emberek, a dolgok és az események iránti bizalmunk, de az isteni szeretet sohasem fog magunkra hagyni bennünket. Számolni kell, számolni lehet és számolni szabad vele, mint életünk bármelyik tényezőjével. Nem képzelődünk, ha ezt mondjuk, ha ezt hisszük, mert ez a szeretet valósággal benne van a világban. Nem kegyes óhajítás, nem elkínzott életünk lázas vágyakozása mondja ezt valóságosnak, mert ez a szeretet megjelent, látható és nyilvánvaló lett a földön. Sőt, kézzel foghatóvá vált, hogy még érzékeinket is meggyőzze, ha kételkednénk valóságában. Ez hallatlan, elképzelhetetlen és mégis valóságos eseményként Jézus Krisztus személyében megszületett. Csak képzelődés lenne az Isten szeretetéről alkotott képünk, ha rejtve maradt volna. Nem lesz kenyér a búzamazgóból, ha élettelenül a földben marad. Nem gazdagodik az emberiség élete a legbölcsebb gondolattal sem, ha csak a mi agyunkban él. Semmit sem jelentene számunkra Isten szeretete, ha nem mutatkoznék meg, ha nem érkeznek el hozzánk, akik e földön élünk. A szeretetnek az a természetete, hogy ki kell áradnia, mert változást akar előidézni valakiben, különben elsorvad.

De Isten szeretete megmutatkozott. Cselekvő, megmentő, minden sóvárgásunkat betöltő ez a szeretet. Isten személyes és személyesen hozzánk szóló magatartása, mert megjelent a világban Isten egyszülött Fia. Az ő személyében Isten személye lépett e világba, beszédében Isten beszél, cselekedeteiben Isten teremt újjá minket, életében Isten élete árad felénk. És szeretetében Isten szeret bennünket. Ő az Atyának véréből való vér és lelkéből való lélek. Ő az egyszülött Fiú. Aki kételkednék, bizonytalankodnék Isten szeretete felől, elég, ha arra gondol: Isten Fia eljött, és Lelke által most is itt van e világon. Amilyen valóságos ez a tény, olyan valóságos Isten szeretete. Amennyire szemlélhető Jézus Krisztus, annyira nyilvánvaló Isten szeretete. Amennyire tapasztalható Jézus Krisztus bennünk való élete, annyira tapasztalható Isten bennünk való szeretete is. Amennyire megközelíthető Jézus Krisztus, annyira megközelíthető Isten szeretete is. És van-e megközelíthetőbb, mint a betlehemi istálló?! Oda egyaránt beléphet pásztor és bölcs. A keresztre feszítés a legközönségesebb halálbüntetés volt,

hozzátartozott a római birodalom megszokott rendjéhez. Mindenki odajárulhat a Krisztus keresztségéhez. Nem szükséges hozzá ajánlólevél, protekció. A jászolbölcső és a golgotai kereszt az, ahol megjelent az Isten szeretete. Isten szeretete beletartozik már a világba s az emberi életbe.

Mekkora ez a szeretet? Milyen ez a szeretet? Minél jobban szeretünk valakit, annál értékesebb ajándékot adunk neki. És minél inkább a szívünkhöz nőtt, amit ajándékozunk, annál becsesebb az. Isten mindennél jobban szeret bennünket, mert a legdrágábbat ajándékozta nekünk. Azt, aki neki is csak egyetlen: egyszülött Fiát adta. Benne mindenét ideadta. Ha csak ennyit tudnánk, akkor is megrendítő volna ez a szeretet. De tudjuk azt is, hogy maga a szent Isten az ajándékozó. És ezért egyre inkább érthetlenné válik ez a szeretet előttünk, és ezért egyre inkább térdre kényszerít bennünket. Lehet ezt a szeretetet még tovább fokozni? Igen. Mert most jön ennek a szeretetnek az a nagysága, amely megszegyenít minket. Olyan nagyon megszegyenít, hogy szinte már el sem fogadhatjuk, és most azért egyszerre megértjük a kapernaumi százados tiltakozását: „Uram, nem vagyok méltó, hogy az én hajlékomba jöjj” (Mt 8,8). Mert Isten a legbecesebbet, az egyetlen, amilyen nincs sem égen, sem földön több, egyszülött Fiát a világra, a bűnösökhöz és a bűnösökért küldte. „Szeressétek ellenségeiteket!” — hangzik Jézus parancsa. Nem elégedhetik meg kevesebbel, mert csak ez a szeretet. Ezt látjuk Istennél. Ő is azokat szerette, akik neki halálos ellenségei voltak. Csak egy ilyen magatartás érdemli meg a szeretet elnevezését, mely mindent, a legdrágábbat adja, éspedig azoknak és azokért, akik ezt nem érdemlik meg, akikről nem viszonzást, de még csak jóindulatú közömbösséget sem kap, hanem ellenkezőleg: akiktől csak gyűlöletet várhat. És ezt is kapta Isten, mert akikhez küldte Egyszülöttjét, azok őt megfeszítették.

Ha ezt szeretetnek nevezzük, milyen megszegyenítő, hogy ez a szeretet a mi gyűlölettől megdermedt szívünket melengeti. És milyen megszegyenítő, hogy mi merünk még emberi szeretetről beszélni, ha egyszer létezik ilyen isteni szeretet. Milyen nevetséges még az is, amikor azt mondjuk, hogy mi szeretjük az Istent. Hiszen ha ilyen a szeretet, amilyent Isten tanúsít irántunk, akkor mit adhatunk mi neki, akkor mit adhatunk ahhoz hasonlót, amit szeretetnek nevezhetnénk!?

Ne is töprengjünk azon, hogy mivel viszonzhatnánk Isten szeretetét. Hasonlót, megközelítőt úgysem adhatunk Isten szeretetéért cserébe. Ezt Isten is tudja. Képesek vagyunk szeretni emberi módra, de nem Isten módjára. Isten nincs több. Képesek vagyunk szeretni a magunk bűnös módján, de nem a szent Istenhez méltóan. De Isten nem is azért szeret minket, hogy mi „viszonozzuk” szeretetét.

Isten szeret, elküldi egyszülött Fiát, hogy „éljünk általa”. Engedjük, hogy Jézus szeressen minket. Ez az élet. Engedjük, hogy mutasson rá bűneinkre. Ez halálos betegségünk gyógyulásának kezdete. Fogadjuk el, hogy sebeiből hulló vére meggyógyít bennünket. Álljunk a háta mögé, hogy takarjon el és így őt sújtsa Isten haragja. Hiszen azt akarja, hogy halála által mi éljünk. Halálra voltunk ítélve, de Isten nem egyszerűen elengedte halálbüntetésünket, hanem Jézus Krisztuson töltötte ki a büntetést, és így nyertünk mi életet. Jézus engedelmségéért igazzá nyilvánított minket, olyan igazakká, mint amilyen az egyszülött Fiú.

És neki élete van. Mi is élünk általa. Csak fogadjuk be őt s vele az életet. Csak tanuljunk meg örülni tőle, mi örömtelen emberek. Örülni annak, hogy szeret minket Isten, hogy a miénk, de nem ez a világ, hanem Isten legnagyobb kincse, az egyszülött Fiú, Jézus Krisztus. Isten ezt az örömet akarja megszerezni nekünk. Ha tudtok majd úgy örülni az ő nagy, egyetlen szeretetében, miként Isten akarja, ha tudtok úgy örülni, mint akik a halálból átmentetek az életbe, akkor már valóban éltek is. Éltek az egyszülött Fiú által, akit Isten éppen ezért küldött e világra. És akkor nem kell keresnetek, hogy mivel viszonzátok Isten érthetetlen nagy szeretetét. Megérteni úgysem fogjátok soha, mert ezt megérteni, megmagyarázni nem lehet. Isten szeretetét csak elfogadni, csak érezni, csak boldogan tapasztalni lehet, hogy van, és hogy érettetek van ez a szeretet. És ha már bennetek van ez a szeretet, úgy adjátok azt nemzedékről nemzedékre szüntelen tovább. Ekkor úgy tele lesz a szívetek boldogsággal, ekkor úgy tele

lesztek étellel, hogy kicsordul belőletek, és egész boldogságotokkal, egész életekkel odaborultok az Isten szent orcája elé, a betlehemi bölcső elé, a golgotai kereszt alá. És ekkor talán elmondhatjátok: szeretlek, Isten, véghetetlen. Ámen.

László Dezső

A Megváltónk neve

Alapige: Máté 1,21; Lukács 2,11
Bibliaolvasás: Róma 5,1-11

Az első karácsonyban született Megváltónkat Jézus Krisztusnak hívjuk. Vajon tudjuk-e, hogy ez a két szó mit jelent a mi magyar nyelvünkön?

A kettős névnek az első tagja: Jézus a héber vagy köznapian a zsidó nyelvből került a mi nyelvünkbe, s magyarul azt teszi: szabadító, üdvözítő, megtartó. Ezt fejezi ki a mai Ige: nevezd annak nevét Jézusnak, mert ő szabadítja meg az ő népét annak bűneiből. A másik textusunk pedig Megtartónak nevezi őt. A mi nyelvünkre lefordítva, a héber Jézus szót Üdvözítő alakjában szoktuk a leggyakrabban használni.

A név másik tagja: Krisztus a görög nyelvből honosodott meg közöttünk. Magyarul annyit jelent, mint fölkent. A héber alakja is közismert nálunk: Messiás. Az ószövetségi rendtartás szerint a prófétát, a főpapot és a királyt a hivatalba lépésükkor megkenték olajjal, s ezzel eljegyezték őket az Isten emberei közé, az Isten szolgálatára. A megváltónk nevének a második tagja: Krisztus, magyarul fölkent, tehát azt jelenti, hogy Jézus Krisztus próféta, főpap és király.

A két szó: Jézus Krisztus együtt magyarul annyit tesz, mint Fölkent Üdvözítő. Ha következetesen és mindig magyarul beszélünk az egyházban, akkor a két idegen szó: Jézus Krisztus helyett azt kellene mondanunk: Fölkent Üdvözítő. Vajon ezen a két magyar szón többet értenénk-e, mint a két idegen szón: Jézus Krisztus?

Talán nem haszontalan, ha ezen az ünnepnapon a ma született Krisztusnak a nevével foglalkozunk. Ez a név nem pusztán név, hisz kifejez mindent, amiért jött, amit tett, és amit tesz ma is. Ő valóban Jézus Krisztus, fölkent üdvözítő, nemcsak neve, hanem lényege szerint is.

A héber szó tehát azt teszi: Üdvözítő! Az, aki ma született, nekünk Üdvözítőnk. Mit jelent ez a magyar szó: Üdvözítő? Hallatára milyen kép jelenik meg előttünk? Mi, akik neki hívei, üdvözítettjei vagyunk, el tudnánk-e mondani, hogy minket miképpen üdvözített, milyen üdvösséggel ajándékozott meg?

Ha a magyar üdvösség, üdvözülni, üdvözítő szót kell megvilágítanom, szívesen veszem a hasonlatot a testi életből. Röviden szólva, ami a testnek az üdülés, az a léleknek az üdvözülés. Mikor üdül az ember teste? Nyilvánvalóan akkor, ha mindazt megtalálja, amire szüksége van. A munka után a pihenést, a szomjúság után az italt, a beszennyeződés után a tisztálkodást, a poros, rossz levegő után a tisztát. Akkor üdül a test, ha megfáradt erőit újjal tudja pótolni, ha el tud szakadni mindattól, ami az életműködését pillanatnyilag vagy hosszabban zavarja, ha ki tudja magából küszöbölni mindazt, ami a test életét akadályozza vagy fenyegeti. Úgy vélem, mindazt, ami a testnek az üdülést jelenti, nem kell bővebben ábrázolnom.

A léleknek az üdvözülése ehhez a testi üdüléshez hasonló folyamat. Isten a lelket a maga számára teremtette, s azt akarja, hogy a lélek ne tőle távol, hanem hozzá közel, vele közösségben éljen. Benne és általa találjon felüdülést, új erőt, békességet, megnyugvást, elcsendesedést. Ahogyan a test üdülésének ellensége a fáradtság, éhség, szomjúság, tisztátalanság, rossz levegő, örökös robot, ugyanúgy a lélek üdvösségének is megvan az ellentéte, veszélyeztető eleme. Mindezt pedig a mai Ige egyetlen szóban foglalja össze: bűn! Azért kell a Megváltót Jézusnak nevezni, mert ő szabadítja meg az ő népét annak bűneitől. A bűnben lenni annyi, mint Istentől távol lenni, nem abban az egészséges, tiszta, megerősítő és megújító elemekben élni, amelyet Isten a lélek éltetőjé-

nek teremtett. Isten azt akarja, hogy minden tőle teremtett emberi lélek vele, benne, az ő közelében éljen.

Mi azonban sajnós születésünknel, természeti mivoltunknál fogva Istentől távol, a bűnben, más szóval a kárhozatban élünk. Isten azt akarja, hogy ebből az állapotunkból visszakерüljünk abba az eredeti életelembe, amelyre nézve teremtett; azt akarja, hogy vele ismét közösségbe kerüljünk, hogy ne tőle távol, hanem vele együtt éljünk, hogy üdvözüljünk!

Nos, most már tudjuk, hogy mit jelent az Üdvözítő szó. Jelenti azt az Urat, a Jézus Krisztust, aki által Isten bennünket üdvözít, magához visszahív, önmagával közösségbe von, aki által megszabadít attól a régi életelemtől: a bűntől és a bűn következményeitől, amelyben tőle távol, idegenben élünk. Talán földereng előttünk, hogy az életünk minden erőtlenségének, szomorúságának, reménytelenségének, sikertelenségének egyetlen lelki oka van: nem abban az egészséges, tiszta elemben, magában Istenben él a lelkünk, amely számára teremtetett. Olyan a lelkünk, mint az a bágyadt, fonnyadt, sárga emberi test, amelyik sohasem jut ki a napfényre, a tiszta erdei levegőre, a fölűdítő fürdőre, amelyik csak robotol, anélkül hogy meglenne a tápláléka, itala, otthona és békessége.

Értsük meg tehát jól: a mi Megváltónk azért Jézus, magyarul üdvözítő, mert őt Isten azért küldötte, hogy megszabadítson bennünket mindattól, ami minket elválaszt, és teljesen hozzákapsoljon az ő életéhez. Az egész Szentírás lényegében erről az üdvözítő munkáról beszél, erre hív minden embert. Krisztus nem azért jött a világba, hogy minket kárhoztasson, benne hagyjon a bűnben, elítéljen a bűneink miatt. Neki nem a kárhoztatás, hanem az üdvözítés, az Istenhez való visszavezetés az egyetlen célja. És jól jegyezzük meg: nem az igazakhoz, a jókhoz, a magukkal megalégedettekhez, hanem a bűnösökhöz, a gonoszakhoz, a bűnben élőkhez jött, hogy azokat visszavezesse Istenhez, azaz üdvözítse. Sajnos vannak még keresztyének, akik azt szeretnék, hogy Krisztus rajtuk, saját körükön kívül minden más bűnöst elpusztítson, hogy halálra ítélje a gonosz világot, megbüntesse az összes bűnösöket. Ezt nem lehet és nem szabad Krisztustól várni. Sem azt, hogy megváltoztassa a világot. Ez nincs benne az ő programjában. Ő Üdvözítő, aki az egyes embernek az Istenhez való alapviszonyát változtatja meg, mégpedig gyökeresen és teljesen, hogy azután az így megváltoztatott, üdvözített embert visszaküldje a világba, a többi ember közé, ismét csak nem a kárhoztatás, ítéletés és pusztítás, hanem az Istenhez való visszavezetés, az üdvözítés programjával.

A keresztyén ember tehát Krisztusban ezt az üdvözítőt látja, és egyedül őt magát tartja a maga és a világ üdvözítőjének, üdvözítő Urának. Benne az üdvösségnek, az Istenhez való visszajutásnak, az Istenben való életnek a titkát keresi, és ezt egyedül csak benne és senki másban és semmi másban nem keresi. Ebben a református vallás annyira következetes, hogy még üdvözítő egyházzal sem beszél. Mi azt mondjuk, hogy egyedül maga Krisztus üdvözít, és nem az ő egyháza. Az egyház a bennünket üdvözítő Krisztusnak az eszköze az üdvözülés szolgálatában. Mi hisszük azt, hogy minden egyházban lehet üdvözülni, de csak egyképpen: a Krisztusban való hit által. A magunk egyházát azért szeretjük és azért tartjuk drágának, mivel ez az egyház az üdvösségre szorult ember és az üdvözítő Krisztus között egészen szabaddá és tisztává tette az utat, az üdvösség szolgálata elől elhárított és szüntelenül elhárít minden emberi akadályt.

Most már föl kell tennünk a kérdést: mi módon üdvözít bennünket Jézus Krisztus? A kérdésre a felelet igen egyszerű: Jézus, az Üdvözítő mint Krisztus, azaz mint fölkent üdvözít bennünket. Ezt fejezi ki a mai Ige: született néktek ma a Megtartó, héberül Jézus, aki az Úr Krisztus. Amikor az első keresztyének a Jézus és a Krisztus szót egymással összekapcsolták, azt mindig úgy értették, hogy Jézus, a Betlehemben született és Názáretben felnevelkedett gyermek, a Krisztus, azaz Isten fölkentje: próféta, főpapja és királya. Jézus tehát a fölkentsége alatt kivilágító három hivatala: próféta, főpapsága és királysága által üdvözít, azaz vezet vissza Istenhez. Az üdvözítő Jézus szónak tehát az igazi tartalmát a Krisztus szó adja meg.

Amikor tehát a mi megváltónknak a neve fülünkhöz ér vagy elhagyja az ajkunkat, nekünk mindenekelőtt arra kell gondolnunk, hogy ő az Isten felkentje, mégpedig mindenekelőtt felkent prófétája és tanítója. Valóban Jézus próféta volt és tanító. Ebben tökéletesen hasonlított az ószövetségi prófétákhoz. Közölte az Istennek a mi megváltásunk felől való titkos tanácsát és akaratát. Két tényben különbözött azonban az Ószövetség prófétáitól: amíg azok csak részlegesen, töredékesen közölték az emberekkel az Isten üdvözítő akaratát, addig ő a mi váltságunk felől tökéletesen és maradék nélkül kijelentette Isten akaratát, másfelől ő nemcsak próféta, hanem maga a prófécia is, azaz róla szólottak a többi próféták. Ezért nevezi őt a Heidelbergi Káté a mi legfőbb prófétánknak és tanítónknak. Hogy üdvözít Jézus, a fölkent próféta? Úgy, hogy a váltságunk, üdvösségünk minden titkát, az üdvözülés minden tényét, útját, törvényét mielőtt állítja. Az ő tanításán át egészen világos lesz előttünk az az út, amely a bűnből Istenhez, az üdvösséghez vezet.

Mit kell tennie annak az embernek, aki valóban üdvözülni akar Krisztus által? Mindenekelőtt hallgatnia kell a Krisztus üdvösségre vezető tanítását, azt az Igét, amelyet ő maga mondott, amelyet róla hirdettek az ószövetségi próféták és az újszövetségi apostolok. Legyen egészen nyilvánvaló előttünk, hogy a Krisztus Igéjének a komoly és buzgó olvasása és hallgatása nélkül közlünk senki sem üdvözülhet, senki sem kerülhet vissza abba az életelembe, amelyre nézve bennünket Isten megteremtett.

Az egyház, amelynek kebelén most együtt vagyunk, az a hely, ahol Krisztusnak, a mi legfőbb prófétánknak ez az üdvözítő szava szakadatlanul szól és várja, hogy mi annak nyomán eljussunk az üdvösségre, visszakerüljünk Istenhez. Mindazok, akik Krisztusban felismerték a maguk üdvözítőjét és benne és általa megkóstolták az üdvösség, az Istenben való boldog élet örömét, egyhangúan tesznek bizonyosságot arról, hogy az egyházban hallott vagy olvasott Ige vezette el őket az üdvösség útjára.

Jézus azonban Isten által nemcsak a prófétaságra, hanem a főpapságra is felkenetett. Ő tehát nemcsak üdvözítő tanítónk, hanem üdvözítő főpapunk is. Ez a kép azonban már sokkal idegenebb az átlagkeresztény ember előtt. Nehezen alakul ki lelki szemeink előtt Krisztusnak mint főpapnak a képe. Pedig ha csak egy prófétát, magát a legnagyobbat is, látunk benne, az üdvösségre soha el nem jutunk. Az ő prófétasága felmutatja előttünk az üdvösség útját: a bűnből Istenhez vezet, felébreszti bennünk a vágyat az üdvösség felé, vezet az üdvösség útján, de magát az üdvösséget ő mint főpap szerezte meg a mi számunkra. Éppen az ő főpapságának a nem ismerése az oka annak, hogy olyan bizonytalanok vagyunk a magunk üdvössége felől.

Minden papnak, s így Krisztusnak is, kettős feladata van: áldozat és közbenjárás.

Az ószövetségi főpap naponként áldozatokat vitt az oltárra a nép bűneiért, tette pedig ezt azért, hogy a bűnök miatt haragvó Istent megbékítse, kiengesztelje. Krisztus, mint főpap, egyetlenegy engesztelő áldozatot mutatott be az élők és holtak bűneiért: saját testének áldozatát a golgotai kereszten. Tudunk-e úgy nézni az ő szenvedéseire, különösképpen nagypénteki kereszthalálára, mint arra az egyetlenegy áldozatra, amelyet ő mint főpap értünk bemutatott? Azért nincs a református egyházban oltár, áldozat, áldozópap, mert a Szentírás alapján egyedül csak Krisztust tudjuk áldozópapunknak elismerni, mert egyedül az ő meg nem ismételt nagypénteki áldozatát fogadta el Isten minden ember minden bűnének büntetése gyanánt engesztelő áldozatul. Amikor mi ezt a szót halljuk: pap, áldozat, oltár, bűnbocsánat, kiengesztelődés — lelki szemeinkkel a golgotai oltárra, Krisztus áldozatára gondolunk és annak javaival teljesedünk be. E nélkül az áldozat nélkül nem lehetünk bizonyosak afelől, hogy bennünket bűnösöket valóban visszafogadott Isten, valóban közösségre lép velünk, azaz üdvözít.

Krisztus pedig nemcsak meghalt értünk a kereszten, hanem a szent keresztségben és az úrvacsorában két látható érzéki jelt, pecsétet és zálogot is adott nekünk afelől, hogy ő valóban meghalt értünk és számunkra bűnbocsánatot és üdvösséget szerzett Istennél. Amikor a keresztelésnél azt látom, hogy a gyermek fejére vizet öntenek, lelki szemeimmel látom, hogy amiképpen most kiömlik a víz, úgy ömlött ki egykor a Krisztus tulajdon vére is azért a gyermekért, s amiképpen a tiszta víz a testnek

szennyét lemossa, akképpen viszi le a lélek minden tisztátalanságát, azaz bűnét a Krisztus vére és Szentlelke. Amikor az úrvacsorában a lelkipásztor a kenyeret fölemeli és eltöri és a kelyhet fölmutatja, lelki szemeimmel látom, hogy a Krisztus teste ugyanúgy töretett meg érettünk a kereszten, amiképpen most megtöretik a kenyér, és vére úgy ömlött ki, amiképpen a kehelybe kitöltötték a bort, s ezenfelül: Krisztus a maga mennyei testével úgy táplálja az én lelkemet és vérével úgy vidámítja az én lelkemet, amiképpen a kenyér táplálja a testet és a bor megvidámítja és felüdíti a testet. De még ennél is nagyobb titok válik a keresztségben és az úrvacsorában nyilvánvalóvá. Olyan bizonyos, hogy Krisztus érettem is meghalt, az én bűneim büntetését is kiállotta Isten előtt s így számomra bűnbocsánatot és örök életet szerzett, amilyen bizonyos, hogy a vizet az én fejemre töltik és a kenyeret én eszem meg és a bort én iszom meg.

Így van a legteljesebb kapcsolat a Krisztus engesztelő áldozata és annak látható jegei, a keresztség és úrvacsorá között. Ezért kell a keresztségben és az úrvacsorában részesednünk, ezért segítenek bennünket ezek az üdvösség útján. Így leszek e szent jegyek és pecsétek által bizonyos afelől, hogy Krisztus az ő egyetlen papi áldozatával engemet üdvözít, kibékít Istennel, elhárítja felőlem az ítéletet és kegyelmet szerez nekem.

Ő azonban mint főpap nemcsak bemutatta érettünk az engesztelő áldozatot, hanem szüntelen könyörög is érettünk az Atya előtt. Sokan kérdezik: mit tesz most Jézus? Ūl az Atya Isten jobbán, és ott mint hív főpap könyörög érettünk. Milyen jó ezt tudnunk, hiszen a mi imádságaink olyan gyarlók, annyi bűnnel terheltek. Hányszor de hányszor kételkedünk abban, hogy vajon eljutnak-e valóban Isten színe elé? Aki hit által ismeri Krisztus főpapi üdvözítő munkáját, az tudja, hogy minden imádság, amelyet a Krisztus nevében mond, általa megtisztítva, megszentelve, kiigazítva és a maga kérésével kiegészítve jut el Isten szívéhez. Nekünk nincs szükségünk arra, hogy szűz Mária, a szentek és a papok közbenjárását kérjük vagy fizessük meg akár pénzzel, akár jó cselekedettel, mert a mi igazi hív főpapunk, maga Krisztus esedezik érettünk szüntelen fohászadásokkal és kéri számunkra az Isten gondviselését, bűnbocsátó irgalmát és kegyelmes vezetését. Milyen boldog az a szív, amelyik eljutott erre a hitbéli tapasztalatra! Az ilyen szív sohasem kételkedik az imádság meghallgattatása felől, minden kérését rábizza az érettünk könyörgő főpapra, Krisztusra, és tudja, hogy érette meghallgatja Isten az imádságot, és ha valamit nem ad meg a kéréseinkből, ahelyett valami nagyobbbat és drágábbat fog majd nekünk ajándékozni.

Valahányszor kimondjuk az imádság végén „a Krisztus nevében, Krisztusért, a Krisztus érdeméért kérünk” megszokott kifejezéseket, elevenedjék fel bennünk a főpap Krisztus képe, amint a mennyben könyörög érettünk. Milyen biztos a maga üdvössége felől az a szív, amelyik hit által bizonyos Krisztus főpapi közbenjárása felől!

Krisztus mint próféta megismertette velünk az üdvösséget, mint főpap megszerezte és annak megtartásáért könyörög. Hátravan még az ő királyi tisztségének az ismerete. Ő mint örökkévaló mennyei király az általa megismertetett és megszerzett üdvösségben oltalmaz és megtart. Hányszor felmerül bennünk a súlyos kérdés: vajon meg tudok-e maradni a Krisztus által szerzett üdvösségben? A kísértések, bűnök, kétségek nem fognak-e attól elszakítani? Végig tudok-e menni az üdvélet útján egészen a végig, a halálón át a mennyei dicsőségig? A keresztyén embernek e tekintetben önmagában nincs semmi bizodalma, de van teljes bizalma magában Krisztusban, aki nemcsak megismerteti velünk az üdvösséget, nemcsak megszerzi azt számunkra, hanem abban minden kísértéssel, bűnnel, nyomorúsággal szemben mint hatalmas király oltalmaz és megtart.

Ő nem ennek a világnak a királya, hanem a mi üdvösségünk fejedelme. Ő azért jött és azért uralkodik ma is, hogy az embert az ősi ellenséggel, a bűnnel és a halállal szemben megoltalmazza és megtartsa, hogy erős karjával, Igéjével és Szentlelkével tengernyi kísértésünk, bűnünk, elesésünk, megtorpanásunk és bizonytalanságunk között is végig vezessen a maga oltalma alatt az üdvélet egész útján: az újjászületéstől a mennyei dicsőségbe.

Ezt a királyi hatalmát annál inkább megtapasztalom, minél inkább beletagolódom az ő földön gyűjtött seregébe, a keresztyén gyülekezetbe, és minél engedelmesebben alája rendelem magamat az ő akaratának.

Így folyik a Jézus üdvözítő munkája az ő felkent Krisztus mivoltának hármaskörében: prófétaságában, főpapságában és királyságában. Krisztus hármaskörét a legvilágosabban összefoglalja az Apostoli Hitvallás, a Hiszekegy. Fogantatott, született és szenvedett mint próféta. Ez a szolgálata tökéletesen be van fejezve, úgy, ahogyan az előttünk áll a Szentírásban. Mint engesztelő áldozatot bemutató főpap szenvedett, megfeszített, meghalt, eltemettetett, szálla alá poklokra. Mint érettünk esedező főpap ma is ott van az Atya Isten jobbján. Mint dicsőséges mennyei király feltámadott, felment a mennyekbe, ül az Atya Isten jobbján. És onnan is leszen eljövendő az időnek a végén mint ítélő bíró, hogy megtartsa az utolsó ítéletet és választottjait a maga szerzette nagy üdvösség végleges birtokába helyezze.

A keresztyén hívő embernek egészen idáig kell hit által ellátnia, ha karácsonykor hallja az egyszerű megszokott Igét: az újszülöttet Jézusnak kell nevezni, s a ma született Megtartó az Úr Krisztus! A karácsony csak kezdet. Csak egy gyermek születéséről szól, nekünk azonban látnunk kell, hogy mi lesz a gyermekből. Krisztus lesz belőle, az Úr Krisztusa: a legfőbb próféta, az egyetlen főpap és az örökkévaló király. Rosszul mondtam, nem lesz ez belőle, ő már akkor is ez, amikor megszületett. Sőt ez volt már a betlehemi születése előtt is, abban a mennyei dicsőségben, amelyet születése előtt az Atyánál élt, és amelyben most is uralkodik.

Azért mutatta meg nekünk Isten most a születése ünnepén is ezt a Krisztust. Nem a teljes Krisztust, mert azt senki fel nem mutathatja, csak valamit az ő kegyelméből, szeretetéből és hatalmából, hogy újra felindítson mindnyájunkat üdvösségünknek: Istenben való békés, erős, hatalmas, szolgálatra kész, mindent elviselő életünknek a keresésére, megtalálására és teljesebb szolgálatára.

Sohase féltsük az üdvösségünket: Krisztusunk kezében van. Ő mindent megtett érte. Kiáltunk feléje a mélységből, bűneinkből, amelyekből ki akar vezetni, amelyektől meg akar szabadítani, amelyekből üdvözíteni akar. Ő már az első karácsonyban elindult felénk. Keljünk fel mi is a mi bűneinkből, és induljunk el feléje az üdvösség útján. Karácsonytól vezet virágvasárnapján, nagypénteken, húsvéton, áldozócstörtőkön és pünkösdőn keresztül a mennyei dicsőségbe, a teljes üdvösségbe. Ámen.

Nagy István

Isten lakjék szívünkben

Alapige: Efézus 3,14-17

Bibliaolvasás: Ézsaiás 42,1-8

Imádkozásról hallunk. A hívő ember rendszeresen imádkozik. Válaszol az őt megszólító Istennek, kiált hozzá. Enélkül nem tud élni. Imádkozik magánosan hétköznap, s természetesen imádkozik ünnepen az imádság házában, a hívők közösségében. Ma, karácsony napján mi is ezt tesszük itt, hálával szívünkben jöttünk el a templomba — imádkozni. Ahogy hallottuk, Pál apostol imádkozott. Abban az időben fogoly volt Rómában. Onnan írta levelét az efézusi gyülekezetnek, benne imádságát. Megtérése után Jézus Krisztus szolgálatára adta életét, mely attól fogva — emberileg nézve — egészen bizonytalanná vált. Mindenütt — látta, bőrén tapasztalta: „kívül harc, belül félelem” (2Kor 7,5). De bírta, mert mindig, a börtönben is imádkozott. „Meghajtom térdemet” — mondotta és cselekedte. Térdepelve imádkozott. Valamilyen testtartásban, külső mozdulatok kíséretében szoktunk imádkozni. Erre nincs előírás, csak gyakorlat. A Szentírásban állva, a kezeket ég felé nyújtva vagy letérdepelve, sőt földre borulva imádkoztak. Több egyházban, más országban a reformátusban is előfordul a térdepelve imádkozás. Mi összekulcsoljuk kezünket imádkozás alatt. Lényegtelennek tűnik, hogy milyen módon szólunk Istenhez, pedig nem az, mert így

jut látható kifejezésre, amit Isten előtt érzünk. Ez a kifejezés mindenkor az ember tehetetlenségének, értéktelenségének és így alázatának a megnyilatkozása kell hogy legyen. Pál apostol térdepelve, a karácsonyi bölcsek leborulva alázkodtak meg Isten előtt, tették azt, amit mi kezünk összekulcsolásakor.

De csak Isten előtt. Ember, legyen bár a leghatalmasabb, és senki más előtt nem szabad ezt tenni, mert liturgikus, azaz imádkozó tiszteletadás egyedül Istent illeti meg. Egyedül Isten az Atya, a mi Atyánk. Így jelentette ki magát, tette ezt bizonyossá Jézus Krisztusban. „A mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja”, Krisztusnak, akiben alászállott világunkba, megváltani minket, és aki által énekeljük: „Méltóztatsz, hogy fiaidnak hívassunk, s te mi Atyánknak” (38. ének). Atya. Azoknak az Atyja, akik nem tudnak róla, nem hisznek benne, karácsonykor sem hajtanak térdet előtte. Egyedül „róla nevezetik — tőle származik — minden nemzetség mennyen és földön”. A mennyei világnak lakói s a felettünk, körülöttünk levő, alig megérintett, megsejtett világmindenség feltételezett élőlényei és a földet benépesítő, már nagyrészt ismert lények sokasága, velük együtt mi emberek, a nemzetségek tőle származunk. Mennyit keresik az élet keletkezésének és alakulásának titkát. Újabbban megint TV-adás foglalkozik vele. Mind az anyagból, a természetből akarják levezetni. De az anyag, a természet hogyan állott elő? A dadogó válaszok helyett mi hisszük, hogy minden nemzetség Istenről nevezetik, azaz Isten teremtménye. Csak az Atya örökkévaló, élő Isten. Ő teremtette és tartja fenn mindenütt jelenvaló erejével „a mennyet és a földet, minden benne levőkkel együtt”. Ezt magától Istentől tudjuk, hallottuk és hisszük. „Hit által értjük meg, hogy a világ Isten beszéde által teremtett” (Zsid 11,3). „Legyen” szavára, Igéjére „minden őáltala lett, és nála nélkül semmi sem lett, ami lett” (Jn 1,3). „Öbenne élünk, mozgunk és vagyunk” (ApCsel 17,28). A földi életem, kényerem, egészségem, betegségem, a mai nap, ez a templom — minden. Más, titokzatos és erőszakos erők mutatkoznak „atyának”, de szemünk láttára szegyenülnek meg és múlnak el. Egyetlen hatalom rendelkezik velük. Mi boldogan hordozzuk szívünkben a bizonyosságot: Isten minden nemzetségnek az Atyja, nekünk Jézus Krisztusban édes Atyánk. Nem vagyunk gazdátlanok, árvák, hanem az Atyának teremtményei, gyermekei.

Hozzá imádkozunk alázatosan, kérjük tőle, hogy adjon, adja meg, amire szükségünk van. Állandóan szükségét látunk, szűkölködünk nagymértékben. És Isten megengedi, sőt felszólít, hogy vigyük eléje ezt. „Semmi felől ne aggódjatok, hanem imádságotokban és könyörgéseitekben minden alkalommal hálaadással tárjátok fel kívánságaitokat” (Fil 4,6). Mert ő Atya, atyai szívvel van hozzánk. A gyermek bizalommal viseltetik szülői iránt. Sajnos sokszor csak követelőzik, úgy képzei, hogy szüleinek kötelessége őt kiszolgálni. Csúf mondás járja némely vidéken, a hálátlan gyermek mondja szülőjéről: „Amíg él, adjon, ha meghal, hagyjon.” Isten nem köteles adni. Ellenkezőleg, bűneink miatt megérdemeljük, hogy elzárkózzék előlünk és kárhazatba vessen. Egyáltalán hogy merünk kérni tőle, még ha fel is szólít rá. Nem magunkra támaszkodva, hanem „az ő dicsősége gazdagságáért, saját magáért. Övé a dicsőség, a mérhetetlen hatalom, szentség, igazság — ami a lényege, de ez az ő szeretetéből kisugárzik, hogy részesüljön belőle és visszatükrözze a teremtménye, még eltorzult állapotában is. Akkor is övé a dicsőség, mikor elhomályosítjuk vagy útját álljuk. Jézus Krisztusban egészen felmutatta, nála ismét és ismét halljuk: „dicsőség a magasságos mennyekben Istennek” (Lk 2,14), egyben azt is, hogy hordozza az Atya dicsőségét érettünk, mert kiterjeszti reánk; így jelentette: „En azt a dicsőséget, amelyet nekem adtál, őnekik adtam” (Jn 17,22). Ezért a mindenható, büntől megszabadító atyai dicsősége gazdagságáért merjük kérni, hogy adjon.

Pál apostol az imádságával példát adott, tanított imádkozni minden időben, karácsonykor, a sok szükségén felül a legfontosabbért: „Adja meg néktek az ő dicsősége gazdagságáért, hogy hatalmasan megerősödjetek az ő Lelke által a belső emberben.” Adjon a belső embernek. Van ilyen megkülönböztetés: belső és külső ember? A tudomány megállapítása mindent anyagnak, testnek és az anyag munkájának tekint, a gondolkozást, a lelket is. Szerinte ha a testet jó állapotba hozzuk, akkor minden

kérdése megoldódik, gondolkodása kitisztul és képes új világot építeni. Egy meghamisított latin közmondás ismeretes nálunk: ép testben ép lélek. Mintha az ép, egészséges testtel magától értetődően együtt járna az ép lélek. A mondatból kihagyták az eredetileg benne levő szót, hogy legyen. Tehát hogy nem elég a testi épség, abban legyen ép a lélek is. Ha nem így gondolkozunk, akkor csak testiek vagyunk, mindent testünk kívánságára teszünk, ez az életmódunk, erre neveljük gyermekeinket. Megbűvölte az emberiséget a testiség. Pedig a test csak a külső ember. Ettől nem elkülönülve, de benne létezik a belső ember, a lélek, amit szívnek is nevez a Szentírás. Létezik — alszik, alig pislákol, vagy egyre több életjelt ad magáról. Nem azonos a külsővel, legtöbbször egészen más, mint az. Magunkról tudjuk, hogy nem csak annyi vagyunk, amennyit mutatunk. Mondja valaki: milyen jól nézel ki! Igen, ez lehet, de belül nagyon csúfak vagyunk, háborgunk, gonosz gondolatok tépnek, félünk. Senki sem szeretné, ha kifordítanák, a belső emberét láthatóvá tennék. Sok-sok testi nyomorúság terhel, de nagy baj, ha csupán ezekkel számolunk. Megvannak. Azonban a belső ember, a lélek nyomorúsága sokkal súlyosabb. Ez az, hogy Isten nélkül, Isten ellen él, bűnös. Bűnössége okozza az ember halálos betegségét. Jézus mondotta: „A szívből származnak a gonosz gondolatok, gyilkosságok, hazugságok, paráznaságok, lopások, hamis tanúbizonyságok, káromlások, ezek fertőzik meg az embert” (Mt 15,19–20), okozzák a halált.

Isten, a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja így is gondot visel rólunk. Ám ennél többet határozott, azt, hogy megment az értéktelenségből, megkeres és egész lényünket gondozásba veszi. Felébreszti bűn okozta kábultságából a belső embert, Igéjével és Lelkével magához, az életbe vonja. Szüntelenül munkálkodik ezért. S így döntés elé állítja, elfogadja-e a rá vonatkozó határozatát vagy sem. Ha elfogadja, akkor tegye meg, amit elvár tőle: bízza rá magát, higgyen benne, hajtson térdet előtte, imádkozzék, hogy „hatalmasan megerősödjék az ő Lelke által a belső emberben”. Saját erejéből erre képtelen, és senki más, semmi eszköz nem adhat segítséget. Hatalmas erőre van szükség. És ez megvan Istennél. Ő kész megerősíteni a mindenütt jelenlevő Lelkével, akit megígért. „Vesztek erőt, minekutána a Szentlélek eljő reátok” (ApCsel 1,8). Mert „ád a ti mennyei Atyátok Szentlelket azoknak, akik tőle kérik” (Lk 11,13). A kért Lélek munkába veszi belső emberünket, hogy hatalmasan megerősítse, hogy tisztán lássa helyzetét, bűneit és indulhasson el a megtérés útján Isten felé, bűnbánattal keresse megtisztulását és nyomában nyerje a bocsánatot, hogy vezesse most a neki is megterült asztalhoz, gyógyuláshoz az Atyánál.

És ilyen módon válik a belső ember alkalmassá az Atya legnagyobb ajándékára, a mai Igében felmutatott életcélra, a karácsony megélésére, hogy „lakozzék Krisztus hit által a ti szívetekben”. Erre néz az Ige, vezet Isten Lelkének munkája. Mert Isten úgy szerette ezt a világot, hogy megkönyörült rajta és Jézus Krisztusban megváltást készített számára. Jézus Krisztus megszületett, benne teljesült az ígélet, Immánuel = velünk az Isten. Hol van Jézus Krisztus, velünk az Isten? A mi nagyon ijesztő és szomorú világunkban? Itt azonban többet akar elérni érettünk, nem valahol, hanem a szívben, a mi szívünkben, a belső emberünkben akar lakni. Lakhatik-e? Ha van hely számára s nem olyan, mint a betlehemi vendégfogadó, foglalt. Amennyiben foglalt, más lakik benne, ez a más a bűn, kiadtuk neki szívünket és nem akarunk megválni tőle, esetleg megosztását ajánlanánk Jézus Krisztus és a bűn között, akkor ő nem jön be hozzánk, nem kényszeríti ki a befogadását. Úgy van, ahogy a Jelenések könyvében mondja: „Ímé, az ajtó előtt állok és zörgetek, ha valaki meghallja az én szótát és megnyitja az ajtót, bemegyek ahhoz, és vele vacsorálok és ő énvelem” (3,20). A hittől imádkozónál megtörténik Jézus Krisztusnak a szívbe költözése. Nem vendégnek, látogatónak, ideiglenes albérlőnek, hanem életünket teljesen betöltő, örök Urunknak. Milyen különös, amit az apostol tudott, elmondott: „Élek többé nem én, hanem él bennem Krisztus” (Gal 2,10). Ez valóság volt nála, valóság akar lenni mindnyájunknál, hogy azok az új teremtetések legyünk, akiknek látni akar, szívünkben Jézus Krisztussal, az ő békességével, szeretetével, örömeivel mindenkor, próbák, szenvedések, támadások között is.

Akkor nem lefelé haladunk, a halálba, hanem felfelé, az üdvösségbe. Látszólag nem így van. Látszólag gyengülünk, csúfulunk, mert öregsünk és végül összeroppantunk. A külső emberünk ezt mutatja. Ám ennek a fordítottja megy végbe nálunk, lelkünkben, ott — ugye tapasztaljuk? — Krisztussal egyre közelebb jutunk, hogy megérkezzünk haza. „Ha a mi külső emberünk megromol is, a belső mindazáltal napról napra újul” (2Kor 4,16).

Meghajtjuk térdünket, imádkozunk. A hitetlen hiábavalóságnak és bolondságnak nevezi cselekedetünket, mint ami nem illik az öntudatos, okos emberhez. Egy marosvásárhelyi fiatal költő írta le néhány évvel ezelőtt ezt a sort: „Istenekhez kiált most az, aki gyáva” (Szócs Kálmán). Gyáva? Ez a költő bizonyára nem kiáltott Istenhez, mert nem volt gyáva. És mégis megfutott az itteni sors próbái elől, öngyilkos lett. Ne szégyelljük bevallani gyávaságunkat, erőtlenségünket Isten előtt és megtenni ezen az ünnepen, mindennap, hogy térdet hajtunk, alázatosan imádkozunk, kiáltunk hozzá, Atyánkhoz: adja meg dicsősége gazdagságáért, hogy megerősödjünk Lelke által a belső emberünkben, lelkünkben, és így lakozzék Jézus Krisztus hit által bennünk, vele legyen áldott a karácsony, érjünk be az örökkévaló karácsonyba. Ámen.

Nagy László

Isten megjelent testben

Alapige: 1Timóteus 3,16a
Bibliailvasás: János 1,1–18

Isten megjelent testben! Ez a karácsony eseménye. Ez a karácsony evangéliuma.

Az az Isten, aki nagyobb, több, mint az egész világ, akit a csillagmilliók milliói sem fogadhatnak magukba, aki dicsőségének fényözönében az örökkévalóságból az örökkévalóságig szentségének megközelíthetetlen világosságában lakozik és uralkodik, az az Isten a betlehemi kisdedben, szerelmes Egyetlenében megjelent testben. Ez a titkok titka! Ez megváltásunk titka és csodája!

Az az Isten, aki ősszüleink Éden kerti esete és engedetlensége miatt haragra gerjelt szentségében, csalódott szeretetének búsulásában elrejtőzködő Isten lett (Ézs 45,1), az az Isten karácsony titokzatos éjszakáján Fiában, a betlehemi kisdedben kegyelmesen visszaajándékozta önmagát a szomorú világnak, Ádám árva maradékainak. Nekünk.

Ez a „nagy és rettenetes Isten” (5Móz 7,21), aki „emésztő tűz” (5Móz 4,24), aki „öl” (2Kir 5,7), akinek szent orcáját, szent orcája közvetlen dicsőségét asszonytól született halandó meg nem pillanthatja (Ézs 6,5), ez az „örökkévaló Király” (Jer 10,10) atyai szívének elevenítő és üdvöztető szeretetében tulajdon Egyetlenegyében, a betlehemi kisdedben újra az övéi közé jött, újra felkereste a lét és a nemlét határán megváltás után esengő népét, megváltás után esengő népének üdvösség után epekedő fiait és leányait. Ez a karácsony ma is érvényes örök öröme. Örömmel merítsünk most mindnyájan a karácsonyi evangélium szabadító kútfejéből!

Karácsony titokzatos éjszakáján a „mindenható” (1Móz 17,1), a „hűséges” (Zsolt 31,6), a „félőn szerető” (5Móz 4,24) és „irgalmas” (5Móz 4,31) Isten a betlehemi kisded személyében „testben” jelent meg kicsiny Betlehem nemes városában, kicsiny Betlehem nemes városa sivár vendégfogadója hideg-rideg jászolbölcsőjében. Isten, aki nagyobb, több, mint a világ, akit csillagmilliók milliói sem fogadhatnak magukba, egy parányi gyermekben, e parányi gyermekecske zsenge-gyenge testében ajándékozta vissza önmagát és üdvöztető jelenlétét e bűnös világnak, e bűnös világ asszonytól született halandó gyermekeinek. Ez a karácsony titka! Ez kegyességünk örök és egyetlen titka. E karácsonyban örvendezzünk e „csodálatos” Gyermekeknek (Ézs 9,6), akiben Isten kegyelmesen visszaajándékozta önmagát e megváltás után esengő világnak.

Isten megjelent testben! — ez a karácsony új világot teremtő eseménye. Isten, aki Lélek (Jn 4,24), aki Isten és nem ember (Hós 11,9); Isten, aki igen súlyosan bünteti

azt, aki róla faragott képet készít (2Móz 20,4), karácsony szent éjszakáján az Úr Jézus Krisztusban testben újra megjelent népe körében. Testben: vagyis úgy, ahogy a szent Isten emésztő tűzhöz hasonló jelenlétét ez a bűnös világ egyedül képes elviselni; testben: vagyis úgy, ahogy Isten napnál fényesebb dicsőségét ez a bűnös világ egyedül képes befogadni. A karácsony új világot teremtő eseménye a szent Isten atyai szívének minden értelmet felülhaladó szeretetéből született. Ezért a karácsonyi evangélium minden emberi szívet egyaránt boldogító nagy örömeinek forrása Isten atyai szívének örök és örök életet ajándékozó szeretete. E karácsony ünnepén örvendezzünk és ujjongjunk Isten megváltó szeretetében!

A féltőn szerető megváltó Isten a betlehemi kisdedben testben jelent meg. Isten Jézus Krisztusban emberré lett. Felöltötte portestünket! Így vállalt egykor és így vállal ma teljes sorsközösséget az első Ádám árva maradékaival, velünk, akik minden percben a halál révén állunk (1Kor 15,31); velünk, akik a lét és a nemlét határán megváltás után esengünk; velünk, akiknek ósatyja fölött az Éden kertjében egykor halálos komolyan elhangzott Isten átka: por vagy te és ismét porrá leszel (1Móz 3,19b)! Isten az Úr Jézus Krisztusban azért jelent meg testben, hogy szabadulást és örök életet ajándékozzon az első Ádám bűne miatt elesett ember számára, annak az elesett embernek a részére, aki legvilágosabb, legtisztánlátóbb óráiban így borong és így jajong a költővel: én a halál rokona vagyok (Ady). Ezek közé a halállal rokon portestű emberek közé jött a betlehemi kisded, akiben „lakozik az istenségnek egész teljessége testileg” (Kol 2,9), aki az „élet Fejedelme” (ApCsel 3,15). Igen, ez a betlehemi kisded az „élet Fejedelme”, aki — miközben megváltásunk érdekében a gólgotai kereszten szent és ártatlan testét megtöreti — kiengeszteli a bűnre rettenetesen haragvó Istent, és minket, az első Ádám portestű halandó utódait, minket, a „halál rokonait”, Isten üdvösségre kiválasztott gyermekeivé fogad és tulajdon teste engesztelő áldozatáért olyan „lelki” és „romolhatatlan” testtel ajándékoz meg az örökkévalóságban, mely nem elomló maroknyi por és nem szétoszló maréknyi hamu csupán, hanem a féltőn szerető Isten diadalmas gyermekeinek „dicsőséges” teste (1Kor 15,42–44). E szent karácsony ünnepén örvendezzünk a megváltó betlehemi gyermeknek, és ujjongunk az „élet Fejedelmének” szabadításában.

A teremtő és gondviselő Isten megjelent testben, és a betlehemi kisdedben megbékélten és üdvösséget ajándékozva mosolyog a világra, a világ minden népeire. Széldén mosolyog a dúvadakkal viaskodó, virrasztó pásztorokra és az ajándékaikkal messze földről érkező napkeleti bölcsekre éppen úgy, mint ezen a karácsonyon ránk, akik mindennap a halál révén állunk, akik a halál rokonai vagyunk, akik jüzes ifjúságunk sugaras napjainak teltével-múltával egyre félreérthetlenebbül azt tapasztaljuk, hogy külső emberünk, vagyis testünk, naponként megromol (2Kor 4,16), miként pár nap múltán a karácsonyfák is elvesztik díszüket és fényüket. A betlehemi kisded széldén mosolyog ránk, akik félve remegünk a pusztító rákbetegség halálos réme előtt, akik remegve reszketünk a boldog és erős családokat pár pillanat alatt porba sújtó váratlan szívkatasztrófák és halálos kimenetelű közlekedési balesetek réme előtt. Isten megjelent testben, és a betlehemi kisded mosolya által elúzi a halál és a kárhozat rémét lelkünkben, és az örök élet jó illatát gerjeszti remegő-reszkető szívünkben. Az a dicsőséges és kegyelmes Isten, aki szerelmes Fiát örökké megmaradó karácsonyi ajándékként a titkok titkának éjszakáján az első Ádám árva maradékainak adta, benne és általa mindent minékünk ajándékoz. Minékünk ajándékozza gondviselésének mindennapi kenyerét, otthonaink nyugalmát és örömét, drága gyermekeink és unokáink élő reménységét; minékünk ajándékozza azt a szeretetet, mely mindent hisz, mindent remél, mindent elfedez, mely soha el nem fogy (1Kor 15). A féltőn szerető Isten, amikor a betlehemi kisdedben megajándékoz önmagával, egyben felékesít bennünket a hit mennyei kincsenek boldogságával, alázatos imádságaink meghallgatásának biztos reménységével, üdvösségünk bizonyosságával és elhunyt drága szeretteink örök élete felőli hívő meggyőződéssel. Isten, aki nagyobb, több, mint a világ, akit a csillagmiliók milliói sem fogadhatnak magukba, a titkok titkának karácsonyi éjszakáján megjelent testben, s a betlehemi kisdedben ma is úgy mosolyog ránk, hogy atyai szereteté-

nek napsugarától feléled dermedező szívéünk, reményteljesen ráhangolódik a karácsonyi angyalok örömeikére és boldogan zengedezi istentiszteletünk örömnepén az őskeresztyének felséges Krisztus-himnuszának diadalmos hitvallását: Isten megjelent testben.

Isten megjelent testben. Ez a karácsony titka. Ez a karácsony eseménye. Ez kegyességünk titka és megváltásunk csodája. Isten az Úr Jézus emberi személyében jelent meg testben. Isten az Úr Jézusban úgy jelent meg testben Ádám árva maradékai körében, hogy harminchárom évig közöttünk élt; prédikálva és gyógyítva bejárta Galilea és Júdea városait és falvait. Isten nem büntető haragjának megsemmisítő tűzáradatában jelent meg a világ fölött, hogy kitöltse és kitölttesse haragjának hét poharát a földre (Jel 16,1), hanem tartósan és végérvényesen, gyógyítóan és kegyelmesen, áldóan és megváltóan jelent meg, és úgy lakozott az Úr Jézusban az első Ádám árva maradékai között, hogy láthatták dicsőségét és megtapasztalhatták kegyelmét. Isten a betlehemi kisdedben úgy jelent meg az idők teljességében, hogy minden lélek elébe járulhat és elébe roskadhat; hogy mindenki őszintén megvallhatja bűnét és diadalmos hitét; hogy mindenki felajánlhatja számára az örök élet után esengő lelkét és minden percben a halál révén álló, porból vétetett és porrá váló életét. Isten a betlehemi kisdedben azért jelent meg testben, hogy az Úr Jézus megváltottai ma is kibékülhessenek egymással, mint egykor a civakodó Jákób-fiak (1Móz 45,1–15), vagy mint a Jézus jobbán és balján való ülésért versengő Zebedeus-fiak a többi tíz tanítvánnyal (Mt 20,20–28); hogy gyógyítását keresve ma is elébe roskadhassanak a gyermekeikért aggódó szülők, mint egykor Jairus (Mt 9,18) vagy a kánaánita asszony (Mk 7,25); hogy új életet nyerhessenek, mint egykor Zákeus (Lk 19,2) vagy Mária Magdaléna (Mk 16,9). Isten a betlehemi kisdedben azért jelent meg testben, hogy bűnös, de hívó gyermekei ma is körülállhassák a kegyelem asztalát és hallhassák az Úr Jézus Krisztusnak, a testben megjelent Istennek kegyelmes hívását: jöjjetek mindnyájan, akik megfáradtatok (Mt 11,28); jöjjetek mindnyájan: vegyétek és egyétek, mert ez az én testem, mely tiérettetek megtöretett (Mt 26,26); mert ez az én testem, melyet én adok a világ életéért (Jn 6,51).

Isten karácsony szent éjszakáján azért lett emberré a betlehemi kisdedben, hogy megbékéljen a világgal, az első Ádám árva maradékaival; hogy ennek bizonyosságként az idők teljességétől az idők végezetéig nemzedékről nemzedékre a legértékesebb karácsonyi ajándékként szétossza gyermekei között — közöttünk — szerelmes Egyetlenegyenek a goltotai keresztján érettünk megtöretett teste szent jegyeit.

Igy emlékeztet ma is bennünket a betlehemi jászolbölcső, a goltotai kereszt és az úrvacsora Istennek az igaz Jézus Krisztusban való testté lételére. Azért emlékeztet ma is bennünket a betlehemi jászolbölcső, a goltotai kereszt és az úrvacsora a világ megváltásának egyetlen útjára, hogy ezen a szent ünnepen a szeretet asztalánál újra beteljesedjünk az Isten fiainak dicsőségével és örök örömeivel; hogy boldogan zengedezzük az őskeresztyének tetséges Krisztus-himnuszának győzelmes hitvallását: Isten megjelent testben! Ámen.

Ravasz László

A bepólyált gyermek

Alapige: Lukács 2,12

Bibliaolvasás: Ézsaiás 11,1–10

A jászolban fekvő gyermek egy jel; ez a mai karácsonyi evangélium tanítása. Jel alatt a Szentírás olyan földi dolgot ért, amelyre Isten titokzatos és csodálatos jelentést bízott. A jel külsőleg igénytelen dolog: egy darab fa — a kereszt; száraz levél — a manna; néhány csepp vér — a körülmetélkedés —, de a jelentése eget, földet betöltő óriás értelem.

A bepólyált gyermek egy ilyen jel. Igazán csak ez jel a világon a mondott értelem-
ben. Külsőleg nagyon csekély: parányi életcsfra, amelyet egy ragadozó madár szét-
téphet; belsőleg teméntelen, kibeszélhetetlen titok és jelentés. Ha végignézem a leg-
magasabb szimbólumokat a világon, a jeleket, amelyekben az emberiség elhelyezte
minden isteni örökségét és mennyei váradalmát, találok állatképekre, találok napra,
holdra, férfiakra és asszonyokra, fegyverekre és koporsóra, de egy bepólyált gyer-
mekre csak a keresztyénségben találok.

Mi van ebben a jelben? Ezt kérdezzük a mai napon.

I.

Először benne van az egész világ. Olyanformán, mint a középpontban a kör.

Egy gyermek a jászolban. S mikor megszületik, megmozdul az egész mindenség.
Mozgalom támad az égben: angyalok nagy seregekben szállanak, sűrögnek, forognak,
szinte söpri szárnyuk a földet. Megmozdulnak a planéták: egy új csillag nyomul a
többiek közé, és a régiek halványan reszketnek, hódolva az új üzenetének.
Megmozdul egyszerre a föld: Ázsia belsejéből kelet titokzatos vágyakozása, a tífzezer
esztendő emberi szomjúság útra kél, hogy vigye aranyát, mirháját, tömjénjét és lássa
meg azt a bepólyált gyermeket, mert az a királyok királya. Vízen, éren, sáron nyáját
őríző csendes pásztorok, a világ legtudatlanabb és legegységűbb népe, kiknek fogalma
sem volt arról, hogy egy római imperátor átment a világon és feldúlt birodalmakat és
városokat: íme, most nem tudnak aludni; az odafelvalókkal társalognak, legsürgősebb
dolog előttük, hogy felkeljenek, menjenek a Dávid városába és nézzenek meg egy
bepólyált gyermeket. Heródes, a zsidók királya, nyugtalan lesz, mintha földrengés
mozdította volna meg trónját, tántorogva belefogózik a bíbor baldachinba, s olyan
parancsot át, hogy kővé dermedjen megindult birodalma. Lehet, hogy sokan nem
tudnak erről a jelről. Lám, a római birodalom imperátora nyugton úzi tovább történel-
met csináló kedvteléseit. De hol lesz ennek a császárnak birodalma, neve akkor,
amikor e gyermek előtt meghajtják térdüket a föld fejedelmei? A vakond sem veszi tu-
domásul a napot, de a vakond élete, halála mégis attól függ, hogy van nap, átmelegíti
a földet, tenyészetet és életet teremt rajta. Igen, benne van e jelben az egész történe-
lem. Elvonulnak, ellépnek orcája előtt a századok, az évezredek, mint acélszürke
légiók sora, és tisztelgnek neki. Megvallják, hogy születése előtt minden nép reá
vágott és érte sóvárgott. Ő volt a reménységek és jóslatok célja; minden század, mely
utána következik, tőle veszi a napiparancsot, ő mozgatja a nagy stratégiát, belőle kerül
ki minden indíték, minden ihletés. Óbenne elfér az egész világ, ő mindig aktuális, ő a
legfőbb kérdés, míg ember él e földön, és mindig ő a lelki világ középpontja, bárhol
álljon is meg egy-egy lélek a létezés végtelen birodalmában. Akik születnek, néki
születnek, mert ő a legnagyobb ügye minden élőnek; akik meghalnak, néki halnak
meg, mert az ő aratása minden halott. Övé az élet nagy szántóföldje, a könnyek és
mosolyok szerűje, övé a lelkesedés és a megdermedés; a lélek trópusi világában az ő
neve zeng, s a lelkek fagyott hőmezőin dicsősége és ítélete hallgat. A gondolatok és
érzések, az akarások és a látások mindensége körülötte alakult ki, benne van az egész
lelki világ.

Miért van benne a világ? Azért, mert benne van

II.

az ember. Születése és halála az emberi sorsot végtelen lehetőségekig kitágította, és a
kettőnek nagy ellentmondása olyan titokban oldódik fel, mely az emberi élet eddig el
nem képzelt dicsőségét mutatja.

Születésében égi fénytől izzik az élet eredete. Megátkozott véres kapu volt eddig a
születés, amelyen nyomorult rabszolgasereget, az élők millióit verte át a szülők bűnös
öröme: most itt e születés egyszerre királyi diadalívvé válik, amelyet átlép ismeretlen
dicsőség sugarában a Gyermek. Az emberiségnek nem tudom nagyobb felmagasz-
talását elképzelni, mint ezt a születést. Milyen áldott öböl az az anyaméh, amelyből
ilyen hajó kel útra! Milyen magasrendű dolog az az élet, amelynek ez a kezdete! Gon-

dold el, mi vigasztalás, mi hősi és megható szépség lehet egy olyan zeneműben, amelynek ez a születés a nyitánya... Egyszerre milyen mássá válik e fényben az az alázatos szolgáló leány: anya, aki szül. Új értelmet nyer a család, kiemelkedik az otthon méltósága, és megáll fölötte a csillag. Kigyúl előttünk, mint egy vulkán, az a tény, hogy nincs e földön nagyobb dolog a szeretetnél és a jóakartnál; elibénk vágódik az a tény, hogy az élet a legnagyobb ügy, a legdrágább ajándék, fölséges kiváltság, vissza nem térő egyszeri alkalom és a legnagyobb alkotás. Itt erednek meg bő vízei az emberi méltóság örök jogcímének; itt fakadnak fel az optimizmus harsogó hegyi patakjai, ez kiáltja el nekünk hallelujás évoéval: öröm élni!

Pedig a sugárzó dicsőség nagypéntek árnyékaiba borul. Harminchárom év, s azt a bepólyált gyermeket levetkőztetik; ó, égető meztelenség! Azt a szíromkezet és rózsalábat átszegezik durva vasszegekkel, könyörtelen emberek, zuhanó kalapácsütéssel; ó, átnyilalló kegyetlenség! ezt a homlokot tövissel megkoronázzák, ezt az orcát leköpi és megcsapkodják, mert azzal fogják csúfolni a legszegényebbet, a legárvábbat, a legszenvedőbbet, hogy ő a királyok királya; — ó, pokoli szégyen! Ezen a földön, amelyen annyi kín vonaglott végig, minden kín gyógyuló sóhajtásképpen simul el, amikor ő szomjúhozik ott a kereszten és egy pillanatra az örök kárhozatban megáll a büntetés és a szenvedés nagy körforgása, midőn ő odafent elkiáltja: Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engemet?! Emberi sorsot, tragikumot, azaz szenvedést, csalódást, bukást nem lehet tovább mélyíteni, jobban kiteljesíteni, mint ahogy a bepólyált gyermek szenvedése tette. Minden lehetőség ki van termelve, rajta nem lehet emberi öröm és emberi kín, emberi ígélet és emberi csalódás. Akár azt nézed, mi a szépség és dicsőség az emberekben, az életben, akár azt nézed, mi a bánat és a kín, rajta túl nem mehetsz, ő a végső határ, a Zenit és a Nadír. Ez az ellentét a bűn vetülete.

A karácsonyi fény azonban nem borul el a nagypénteki árnyékok fenyegetésére. Az angyalok arcán nem fagy meg a mosoly, s a boldog ének nem csuklik el, sőt túlzeng a bűnön a kegyelem, halálán az élet, szenvedésen az öröm, jajszón a hála, mert a bepólyált gyermek jelében harmadszor benne van

III.

az Isten. Ez a testté lételnek a titka, melyet egész mélységében a legbölcsebb elme sem foghat fel, de egyszerű, csodálatos tényében minden gyermek, még a legeggyűbb is megért. Isten lett testté a bepólyált gyermekben. Ez Ige hallatára megérezzük, micsoda terv, micsoda végzés, micsoda óriás predestináció volt az, amely kibuggyant itt a bepólyált gyermek jelében. Ó, csak erre kezdjük igazán érezni, milyen szeretet tölthette be az idő előtti időt, ihlette a teremtést, sirathatta és gyűlölhette a bűnt és készíthette elé a váltságot, ha ez a szeretet olyan nagy volt, hogy egyszerre adta és elfogadta a testté lételt mint egyetlen és örök áldozatot. Istállószalmára hullott kis életszirom, parányi rügyszem, Isten örök szeretetének őserdejéből származtál ide, sőt te vagy az őserdő, te vagy annak tavasza, és te vagy e tavasz szerzője. Csak egy gyermek; milyen parányi jel; de áttündöklök rajta Isten atyai tanácsának, üdvtervének, győzelmes szeretetének minden dicsősége, mint a dómok üvegfestményein a déli nap, mint ahogy a lámpások ernyőjén kusza vonásokat sugárzó értelemre bír a kigyúló láng, mint ahogy a hieroglifákból feltündököl az Ige mint értelem és történelem. Igen, a gyermek parányi jelén át látszik az Atya örök szerelme, a Fiú engedelmsége, a Szentlélek fogantató ereje, a Szentháromság belső, mozgalmas élete; benne megérezem az elégtételt, megered a bűnbocsánat forró özöne, átsuhannak az újjászületésnek tavaszai, mint a hímport szóró szellők győzelemre siető sora. Igen, ez a jel tölt el engem nagy-nagy bizonyossággal: milyen biztos a győzelem a bűn és halál felett, ha ez a gyermek a megváltó Isten maga! Milyen hathatós segítség ő, ha maga hajtja végre, amit örök szerelme a békesség tanácsában az Atyával együtt szerzett, milyen igaz a szava, erős a karja, tisztító a vére, elégséges az érdeme, ha ő a testté lett Ige, aki kezdetben volt, Istennél volt és Isten vala. Milyen vonzóvá válik a hívogatása, milyen megszentelő a

közelsége, átalakító a barátsága, rügyet hajtó, élettámasztó a vele való szövetség, ha tudom azt, hogy ő a Szentháromság második személye!

Mi lehet még hátra? Még csak egyetlenegy dolog. El tudod-e mondani, hogy ebben a drága jelben

IV.

benne vagy te is? El tudod-e mondani, hogy ő neked született és te neki születtéél? Tedd oda hát a kezébe az idődet, a tehetségedet, a vagyonedat, a becsvágyadat, mert kéri, mert érdemli, mert ez reád nézve a menedék és az élet. Benne vagy-e? Ó, mondd, megtagadtad-e érette magad? Ellene mondottál-e érette a világnak, szántad-e, bántad-e, ami szívedben ellene szól, amit vétettél ellene? Megvallottad-e bűnös voltodat előtte és rábíztad-e magadat, mint az agyag rábízta magát a fazekas kezére, hogy alakítson téged örök terve szerint? Tudsz-e neki vallani kibeszélhetetlen szerelemről, amelynek nincs szava, s amely felegeti még a gondolatokat is, tudsz-e előtte sírni, benne ujjongani, érte kihevülni, fellelkesedni és megmámorosodni: tudsz-e hinni benne?

Benne vagy-e te? Próbáld meg: kibékültél-e ősi ellenfeleddel, megbocsátasz-e neki, és kérsz-e tőle bocsánatot; meglátod-e benne a sok kicsinyt, szegényt, nyomorultat, akiket magához vonz, hogy reád bízson? Reáléptél-e a második mérföldre, letépted-e alsóruhád is, elszórtad-e a szegény asszony két fillérét is, és reáöntöted-e fejére széttört szelencéd nárdusolaját? — Tudsz-e szeretni benne?

Benne vagy-e? Érzed-e, hogy ő nemcsak útitárs, hanem maga az új, a nagy életfolyam. Tapasztalod-e, hogy sajkádat sodorja boldog óceánok boldog szigetje felé? Hatalmában érzed-e magadat, akit ő átment tűzön és vízen, betegségen és halálon? Vallod-e, hirdeted-e, hogy benne mindennek megoldódnak, a titkok feltáruhnak, az utak célhoz érnek, a reménységek beteljesednek? Szállasz-e vele arra, amerre akarátja jár, s e látható világ köddé váló cifraságai közül repülsz-e szakadatlanul feléje, mint a sas a fényben, fecske a tavaszban, sirály a viharban, pernye a tűzben? Tudsz-e benne remélni?

Ez pedig néktek a jele: találtok egy kisgyermeket bepólyálva feküdni a jászolban.

Mondd el a nagy csendességben: Én megtaláltam ezt a gyermeket. Ámen.

(Közvetítette a rádió 1930-ban)

Az esztendő fordulóján

Óévi

Bustya Dezső

„Idő többé nem leszen”

Alapige: Jelenések 10,1-3.5-7

Bibliolvasás: Jelenések 10,1-11

Az idő ünnepén, ezen az estén, amikor szeretnénk csendes visszatekintéssel a felejtés lakatja alá zárni a múlt egy-egy kellemetlen, fájdalmas vagy félelmes darabját, az angyal is — mint ma minden —, ahelyett hogy szelíd szóval csendesítené, nyugtatná a szívünket, oroszlánhangon, eget-földet betöltő, mennydörgő szóval esküszik: „Idő többé nem leszen!”

1. Ez az Ige félelmes vád és ítélet számunkra, akik ma itt az Úr színe előtt, a múlt év sírja fölött és az új esztendő küszöbén állunk. Háromszázhatvanöt napod s legalább ugyanennyi alkalmad volt rá, hogy felismerd azt a nagy szakadékot, amelyet a bűn vágott közéd és Isten közé. Az este leszálló árnyai háromszázhatvanötösör intettek az utolsó alkonyat: a halál s az ítélet közeledő napjára, amikor már nem lehet kerülgetni a nagy szakadékot. És minden reggel a kegyelem napja virradt reád, sürgetve, hogy munkálkodj, míg nappal vagyon, mert eljő az éjszaka, amikor senki sem munkálkodhatik; biztatva, hogy tömd be a magad részéről a nagy szakadékot, hogy tisztulj meg, bocsáss meg, békülj ki, szeress és cselekedjél jót. Ehelyett mennyit mulasztottál, mennyit vétkesztél, mennyi ajándékot hullattál ki életedből, s a hozzád minden egyes nappal egyre közelebb érő ítéletnek hány taszító ráncát írta arcodra az elmúlt esztendő! S most a háromszázhatvanötödik nap estéjén szól hozzád nagy szóval a rettenetes angyal: Idő többé nem leszen! Megérted-e most, hogy az angyal már nem kérlel, nem szelíden int, hanem Isten nevére esküszik, hogy nem lesz többé időd pótolni, amit elmulasztottál, mert az éjjel számon kérik lelkedet, s már nem lesz idő megtérni és újjászületni. Az angyal ellened esküszik, amikor felemeli kezét az égre, s az elrohant idő minden pillanata téged vádol, téged ítéel.

2. Érzed-e ezt a vádat? Mert az, aki az angyal esküjét egész rettentő valójában érzi, az, akinek szívét valóban szorongatja az eltékozolt idő feletti rémület: az, de csak az meghallja az Ige másik hangját is, mely a vád és ítélet mögül mint biztató üzenet szólal meg.

Visszavonhatatlanul igaz, hogy az eltékozolt idő elveszett, s ezt soha többé vissza nem hozhatod. Rendíthetetlenül igaz, hogy a jelen minden pillanatban múlttá válik, és ami van, nem leszen többé. De a bűnbánat, önmagunk megfélése, a magunknak semmit sem kegyelmező megadás — és csakis ez! — az angyal esküjéből meghallja, hogy még mindig van idő. Ez az esztendő, annyi sok más év után, elveszett. De ide nem kellenek esztendők. Egy nap, talán egy óra, néhány perc vagy éppen egyetlen pillanat, mielőtt idő végleg nem lenne többé — elég, hogy a kárhozottól megmentsd Istennek ajánlott szívedet. Most, most még van, de nem leszen többé idő, sürget az angyal. Amíg időnk van, cselekedjünk. A tékozló fiú is úgy lecsúszott már, hogy senki, még ő sem hitte volna, hogy lesz idő, amikor a disznók vályúja mellől az atya asztalához ülhet. S lám, mikor meglátta, hová jutott, és belátta, hogy nem méltó — ebben a végső pillanatban halhatatlan lelke fölsikoltott: Felkelek, és elmegyek az én atyámhoz. És ez a pillanat reá nézve az idő halála és az örökkévalóság megszületése volt. A bűnben töltött idő szétoszlása s az új élet: az időtlen idő hajnalhasadása. — A lator, ott a kereszten, embertelen kínjai között gyötrődve tudta, hogy idő többé nem leszen, hogy mindennek vége. És lám, idővel meg nem mérhető villanás alatt, már-már a Sátán markában, meglátta maga mellett, a gyalázat fáján Isten Fiát, a Megváltót, mert így szólt: Uram, emlékezzél meg rólam... És az idő azonnal megszűnt reá nézve, a

bűnbocsánat és az üdvösség időtlen békesége borult haldokló lényére: „Még ma velem leszel a paradicsomban!”

Az angyal esküje: Idő többé nem leszen! — azt jelenti: Most! Most ne hagyd elveszni magad, most ragadd meg a múltó alkalmat, mert még ma éjjel számon kéri lelkedet. Most öldököld meg óemberedet, és öltözd föl amaz újat, az örökkévalót: Krisztust, hogy benne élj akkor is, ha idő többé már nem leszen.

3. Idő többé nem leszen! Az angyalnak ez az esküje nemcsak vád és ítélet, nemcsak sürgetés és buzdítás, hanem a legdrágább vigasztalás is. Ha meggyűlölted azt, aki voltál, s ha bánod azt, ami vagy, és ha teljes szívedből vágysz felkelni, megtérni és az Atyához menni, azaz újjászületni, akkor megérted, hogy az angyal nem ellened esküszik, hanem a Sátán ellen. Istennek hívó, kegyelmet nyert bűnös gyermekei megrendülve hallják az angyal esküjét: nem lesz többé ideje a Sátánnak, hogy kfsértsen és gyötörjön, láncra verjen és kárhozatba taszítson. Idő többé nem leszen! Elrohan, elmúlik. Melyik idő? A bűn ideje, a rossz ideje. A Sátán ma még tombol, őrjöng, kérkedik; gyűlöletben és hazugságban kéjeleg, könnyben és vérben fürdik. De napjai meg vannak számlálva. Saját vége felé nyargal, halálra van ítéelve.

Ez a mi vigasztalásunk!

Ezt a vigasztalást azonban Krisztus csakis az ő testében, az anyaszentegyház tagjai, vagyis a keresztyén gyülekezet számára adja. A gyülekezetre árad ereje, hogy együtt keljünk harcba a bűn ellen, s egymásért hordozva a felelősséget, megtisztítsuk Urunk házáat, szent templomát a fogadtatás nagy napjára.

Mikor a bűn ideje az anyaszentegyházban megszűnik, mikor a gyülekezet életében Krisztus szeretete felülkerekedik, mindannyiszor fellebben a fátyol, amely a jövőndőt takarja. S elvégeztetik Isten titka.

Mi ez a titok? Mi készül, mi közeledik, mi bontakozik minden pillanattal a múltó idő fellegei mögött? Az idő vége! A világ vége! Ennek a világnak és ennek az embernek, ennek a keserves, szennyes életnek a vége. És ez a vég: a dicsőséges és soha többé nem változó, soha el nem múló, véget nem érő új égnek és földnek, új embernek és új életnek a kezdete.

Idő többé nem leszen! Ez az üdvözültek győzelmi énekének visszhangja a mi szívünkben, akik elfordulva múltbeli bűnös önmagunktól, Krisztusba vetett hittel lépünk az új év ismeretlen útjaira. Ámen.

Újévi

László Dezső

Újesztendei atyai szó

Alapige: Ézsaiás 41,10

Bibliaolvasás: Lukács 5,1-10

Az esztendő utolsó estéjén mindenki szereti meleg családi vagy bizalmas baráti körben tölteni. Közelebb húzódnak egymáshoz, hogy ebből a közösségből erőt és bátoriságot merítsünk az ismeretlen jövőndő felé való elindulásunkban.

Az óesztendei házias, otthoni körből az új év első napjának reggelén itt vagyunk ebben a templomban, a keresztyén gyülekezetben. Gondolunk-e arra, hogy itt is családban, a hitünknek a családjában, a mennyei Atyánk hajlékában vagyunk együtt, nem csak magunkban, hiszen ígérete szerint itt van közöttünk a mi fejünk, pásztorunk és Urunk: Jézus Krisztus is?

Ennek az istentiszteletnek éppen az a különleges célja, hogy a mennyei Atyával és az egymással, testvérekkel való közösségből induljunk el az új esztendő ismeretlen útjaira. Testi szemünkkel csak egymást látjuk, bizony elég sok olyan arcot, akit nagyon régen vagy talán sohasem láttunk. De nem az a fontos, hanem az, hogy valamiképpen megérezzük, hogy az ismeretlen jövőndő kapujában ezen a helyen az ég és föld

Urával, nekünk édes Atyánkkal találkozhatunk, az ő eligazító, utat mutató szavát hallhatjuk. Az a fontos, hogy az ismert és ismeretlen arcok mögött meglássuk a testvért, hogy újból fölfedezzük: mind egyek vagyunk a mi fejünkben: Jézus Krisztusban.

Úgy kell most ezen a helyen ülnünk, mint Isten sokfelőlről maga köré gyűjtött gyermekeinek, Isten valóságos családjának, úgy kell hallgatnunk mindarra, ami most az Ige alapján elhangzik, mint Isten tulajdon beszédére. Milyen öröm tudnunk, hogy a mennyei Atyánk szól most hozzánk, megfáradt, reményvesztett, megterhelt gyermekeihez.

Mit üzen nekünk ma a mennyei Atya?

Ne félj, mert én veled vagyok!

Ne félj! Ó, milyen nagy szükségünk van erre a biztató, bátorító szóra! Mennyi félelem mindnyájunk szívében. Hogy féltjük magunkat és kedveseinket! Minden félelem annak a jele, hogy nincsen elég erőnk, bizalmunk az iránt, ami előttünk áll. Magunkat, saját erőnket elégtelennek tartjuk arra, hogy szembenézzünk mindazzal, ami előttünk sötétlik.

Hogy féltünk gyermekkorunkban, ha be kellett menni a sötét szobába, ha éjszaka felébredtünk és mindenki mely alomban aludt körülöttünk. Milyen rettegés szállt meg, ha odakint vihartelhők tornvosultak, heborult az ég, mennydörgött és villámlott, s mi magunkra voltunk. Ahogy nőttünk, úgy szabadultunk meg ezektől a gyermeki, alapítatlan félelmeinktől, de jöttek helyettük meg súlyosabb és meg komolyabb félelmek, bizonytalan érzések. Megnőtt a felelősségünk és ezzel együtt a félelmünk. Kitértünk az élet sok ezer lehetősége és lehetetlensége, egy végtelen világ, tele száz és száz veszedelemmel. S mi hiába hagytuk el a gyermekkort, felnőtt létünkre is, legyünk őszinték, többször félünk, mint kiskorunkban. Pedig ez nincs jól a mi életünkben, a keresztyén embernek az életében.

Emlékezzünk csak vissza arra, miképpen múltak el, szálltak tova gyermekkori félelmeink? Úgy, hogy megfogta a kezünket az édesanyánk, vele együtt akármilyen sötét szobán vagy udvaron is bátran keresztül mertünk menni. Akármilyen szörnyű vihar dühönghetett odakint, ha velünk volt a szobában az édesapánk, nem féltünk semmitől. Igen, minden félelem azonnal elszáll, ha az ember nálánál erősebb valakivel van együtt, ha az ember nincs egyedül. Minden félelem az egyedüllétnek a következménye.

A keresztyén ember életében a félelem annak a jele, hogy magában, az Isten és az atyafiak nélkül maradt. Isten úgy úzi el a félelmeinket, hogy önmagát adja nekünk, hogy mi többé ne nélküle a félelemben, hanem vele együtt a bátorságban, bizalomban, erőben tudjunk járni. Ne félj, mert én veled vagyok! Ezt üzeni mindnyájunknak az Isten. Ki az, aki ezt az üzenetet küldi? Ennek az egész világnak Ura, fenntartója, kormányzója, akié minden hatalom, aki egyedül intézi a mi sorsunkat. És ő nemcsak mindenható Úr, hanem szerető Atya is. Akinek nemcsak ereje és hatalma van a kormányzásra és a megtartásra, hanem szeretete, irgalma és kegyelme is. Az ő ígérete erre az évre is szól: veled vagyok! És ez az ígélet félelmeink elűzését, egész valónk megbátorodását jelenti és eredményezi.

Kiben és hogyan van velünk az Isten? Az ő Fiának, Krisztusnak az egyik bibliai neve héberül: Immánuel, ami magyarul azt teszi: velünk az Isten. Isten tehát azt ígéri, hogy Krisztusban velünk lesz ebben az évben is és Krisztus által elúzi a mi okos vagy oktalan félelmeinket.

A kérdés csak az, hogy mi vele leszünk-e. Megmaradunk-e mellette, vagy ebben az évben is elkerüljük az ő nekünk felkínált kegyelmes jelenlétét, félelmeket elűző hatalmát? Isten Krisztusban és Krisztus által az ő földi, látható testében a keresztyén gyülekezetben van velünk, van jelen az életünkben. Nemcsak az év első napján, de minden időben vár mindnyájunkat ez a családi hajlék, az Isten háza s benne az Atya szeretete, a Krisztussal való közösség. Nem Istenen, hanem kizárólag rajtunk áll, hogy vele leszünk-e bátorságban, vagy nélküle a félelemben!

Ne csüggedj, mert én vagyok Istened, megerősítelek, sőt megsegítelek! Ez az Isten atyai üzenetének a második tétele.

Ne csüggedj! Szól az Ige azokhoz, akik csüggednek. Mi a csüggedés oka? Az az ember csügged, aki nem hisz abban, hogy elég ereje van az előtte tornyosuló akadályok leküzdésére. A csüggedés tehát fordított viszonyban van az erőnkkel, és egyenes viszonyban van az akadályokkal. Minél erőtlenebbnek érzem magamat, annál hamarabb csüggedek, s minél nagyobbak az előttem emelkedő akadályok, annál inkább belesüllyedek csüggedésem mocsarába.

Mi nemcsak félelmes szívű, hanem csüggedő emberek is vagyunk. Fogyatkózó erővel, csökkenő önbizalommal nézünk elébe az egymás után jövő esztendőknak. Pedig ez nincs jól a mi keresztyén életünkben! Minden csüggedés a hitetlenségünknek egyik komoly jele, bizonyossága annak, aki ő valójában: erős és hatalmas Istennek és szerető Atyánknak. Ő azonban minden hitetlenkedésünk ellenére így szól: ne csüggedj, mert én vagyok Istened! Ő ebben az évben is csüggedésből kiemelőd Istenünk és Atyánk marad, függetlenül attól, hogy mi miképpen vélekedünk róla, milyen közösséget ápolunk vele.

A csüggedő ember semmiképpen sem tudja magát a csüggedésből kiemelni. A Zarándok útja című könyv leírja, hogy miképpen érkezik meg egy keresztyén a csüggedés mocsarához, hogy süllyed el benne annál inkább, minél jobban ki akar belőle evickélni. A csüggedés valóban olyan, mint egy mocsár, nem találunk a fenekén szilárd talajt, s a magunk erejéből semmiképpen sem tudunk belőle kiemelkedni, csak jobban belesüllyedni. A csüggedésből csak más emelhet ki bennünket, külső erővel, a szilárd és biztos partról. A mocsárba esett embernek kívülről, a partról gerendát vagy deszkát nyújtanak be, kötelet dobnak feléje, s ő csak a külső erő segítségével tud a lefelé húzó hínár ölelő karjai közül megmenekülni. Ebben a vonatkozásban nem igaz az ismert szólam, hogy csak az az igazi erő, amely önmagában bírja támaszát. Az igazi erő mindig kívülről és felülről jön, s a csüggedő embernek önmagán kívül, az Istenben mint egy szilárd pontban, az egyetlen szilárd pontban kell megtámaszkodnia.

Ezért mondja az Isten a csüggedő embernek: én a te Istened téged megerősítelek. Isten végtelen és kifogyhatatlan erőforrás. Csak úgy árad belőle a Szentléleknek megerősítő, megbátorító, csüggedésből kiemelőd árama. De ez az áram csak ott hat, ahol vele kapcsolatot teremtettek. A világ legjobban berendezett és fölszerelt gyára sem tud addig semmit sem termelni, amíg be nem kapcsolják a motorjait a villamos áramkörbe, amíg nem kap erőt önmagán kívülről. Nos, a keresztyén ember számára maga az Isten a végtelen erő forrása, de csak akkor, ha a keresztyén ember vele közösségben van, ha a hite mint egy biztosíték összeköti az ő életét az Isten életével. A hívő ember is megcsügged, megfárad, meglankad, de amikor ezt észreveszi, azonnal hozzákezd az Istennel való közösség egyre teljesebb ápolásához, a vele való hívő közösség gyakorlásához, s így újabb és újabb erőket nyer. Ő, hányszor megtapasztaltuk a nagy csüggedések, elernyedések idején az Ige igazságát: akik az Úrban bíznak, azoknak erejük megújul.

De nemcsak a belső erősítéssel, hanem a külső akadályok elhárításával is megsegít az Úr. Hányszor de hányszor kellett nagy szégyenkezés között megtapasztalnunk, hogy Isten közbelépett és éppen akkor hátrította el az életünket pusztulással fenyegető akadályokat, amikor már nemcsak elcsüggedtünk, hanem egyenesen kétségbeestünk. Nemcsak a mi belső lelki világunk, hanem a rajtunk kívül lévő világ is minden akadályával együtt az Isten kezében van. Ő adja az akadályokat, ő állít a meredélyek szélére, mert meg akarja próbálni az erőnket, a benne való bizodalunkat. Sohasem próbál erőnkön felül, és minden próbával együtt a kimenekedést is megadja mindnyájunknak.

Ennek a külső segítségnek a mi oldalunkon az a feltétele, hogy higgyünk és bízzunk abban, hogy ő mindent megtehet értünk, és szüntelenül imádkozzunk azért, hogy ebben a támogatásban részeltessen bennünket és azokat, akiknek életét még a miénknél is súlyosabb és nehezebb akadályok között látjuk megrekedve.

Végül ezt az ígéretet teszi mennyei Atyánk: Igazságom jobbajával támogatlak.

Támogatásra a bizonytalankodó, sánta, megrokkant embernek van szüksége. Az ilyen embernek valaki, aki nálánál erősebb, megfogja a kezét, vagy a hóna alá teszi a karját, kipótolja az erejét és ügyességét.

Isten is támogatja az ő bizonytalankodó, meg-megroskadó, gyenge gyermekeit, mialatt meg-megrogyva továbbvándorolnak az élet országútján.

Mi az ő bennünket támogató jobbja? Talán még helyesebb volna így kérdezni: ki az ő bennünket támogató jobb keze? Az Apostoli Hitvallásban azt valljuk, hogy az Úr Jézus Krisztus ül az Atya Istennek a jobbján. Nos, ez azt is jelenti, hogy Krisztus a jobb keze. Isten Krisztussal mint egy jobb kézzel, erős karral támogat bennünket földi vándorlásunk ideje alatt. Krisztus pedig az ő Igéje, aki azt mondta önmagáról: Én vagyok az igazság! Isten Krisztusban, Krisztuson keresztül a szent Igének az igazságával, eligazító világosságával támogat bennünket. Az Igében utat mutat, erőt, világosságot, támaszt ad a keresztyén embernek. Minden földi botorkálásunknak egyetlen oka van: távol maradtunk a minket támogató, eligazító, bennünket vezető isteni igazságtól, az Írásban foglalt Igétől, annak világos útmutatásaitól.

Isten erre az esztendőre is ígéri az ő Igéjének támaszt, hirdetteti azt itt a templomban, kezünkbe adja az otthoni magános csendes óra idejére. De ismét csak oda érkezünk meg, hogy ezzel a támogató, eligazító Igével is bizony élnünk kell, el kell fogadnunk és föl kell használnunk a magunk javára.

Mennyi biztatás, bátorítás Isten mai üzenetének minden szavában! Milyen felséges ígéretetek attól, aki sohasem hazudik, aki a szavát mindig megtartja: Velel vagyok, Istened vagyok, megerősítelek, megsegíttelek, támogatlak! Milyen csodálatos, igazán nélkülözhetetlen következményei vannak ezeknek az ígéreteknek: elszállnak a félelmeink, kiemelkedünk csüggedéseink közül, bátorság, erő, biztonság kerül a félelmek, csüggedések, elerőtlenedések helyére. Isten kész megcselekedni mindent, hogy a mi életünk bátor, erős, bizakodó, eredményes élet tudjon lenni. Ígéri, hogy velünk lesz, hogy a miénk lesz, erőt, segítséget, támaszt nyújt nekünk. Ő ennél többet nem tehet. Nem érzéketlen, tehetetlen, felelőtlen fatuskókká, gépekké, hanem érző, gondolkodó, felelősséget hordozó, hívő emberekké tett. Ebben az esztendőben minden azon fog megfordulni, hogy mi az Istennel fogunk-e járni, aki azt mondja, hogy velünk van, az Istené leszünk-e, aki azt mondja, hogy a miénk.

Egyről azonban legyünk bizonyosak, hogy ő a mi igyekezetünk, vele való közösségápolásunk mértéke fölött fogja megmutatni félelmet elűző kegyelmes jelenlétét, csüggedésből kiemelő, akadályokat elmozdító erejét, támogató karját, mert mint Atya az ő gyermekeit, ingyen kegyelemből, tiszta szeretetből szeret és hordoz bennünket. Ámen.

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Bustya Dezső

Esketési igehirdetés

Alapige: Zsoltárok 128

Ha valaki messzi útra indul, szerettei útavalót tarisznyálnak neki, jó darabon elkísérik az úton, „hagyakoznak”, ellátják jó tanácsokkal, s a búcsúzásnál szerencsés utat kívánnak. Ti, kedves ifjak, most ilyen út elején álltok. Szüleitek, szeretteitek elkísértek benneteket ide, elkészítették az útavalót is, az anyagiakat és a lelkieket egyaránt. Néhány perc múlva elhangzik ajkatokról az eskü, s akik itt együtt vagyunk, imádságban és baráti szóban egyaránt boldogságot kívánunk nektek. Tesszük ezt azzal a hittel, hogy amit mi csak kérni, kívánni tudunk számotokra, azt meg is adja majd nektek a kegyelem Atyja. Kezességünk ez a néhány bibliai vers, amit az imént hallottunk az Ő Igéjéből.

A felolvasott szent Ige a boldog emberről beszél. Ki ne szeretne boldog ember lenni? Hiszen minden ember a boldogságot, a boldogulását keresi ezen a világon, de különösen azok, akik fiatal szívvel, erős hittel, friss bizalommal az életút kezdetén állnak. De minden ember számára mást és mást jelent a boldogság, mindenki más és más dologban látja a boldogságot. Lássuk azért mi, hogy mit mond Isten a boldog emberről, s vonjuk le a következtetést: milyen legyen a ti most elkezdődő családi életetek, hogy igazán boldog emberek lehessetek és legyetek?

1. Az első, amit Isten a boldog emberről mond, ez: „Bizony, kezded munkáját eszed! Boldog vagy és jól van dolgod.” Mit értsünk ez alatt? Isten itt azt ígéri az Őt szerető családoknak, hogy azok nem fognak szükségét látni e földön. Milyen nagy ígéret ez! Egyetlen ember sem tudna nekünk erről biztosítékot adni. De Isten ad! Ha Őt féltitek és az Ő útján fogtok járni, nem szorultok idegen kenyerére, hanem saját kezetek munkájából éltek. A legtöbb ember olyan természetes dolognak tartja, hogy észre sem veszi: milyen nagy dolog az, amikor az ember nem kegyelemkenyéren, hanem saját szorgalmas munkája után él. Az Úrtól megáldott család akkor boldog igazán, ha Ő segíthet másokon, ha Ő oszthatja meg becsületes munkájával szerzett kenyerét másokkal s mindezt Isten dicsőítésére műveli.

2. A második ígéret, amit a boldog emberről mond az Ige: „Feleséged mint a termő szőlő házad belsejében; fiaid mint az olajfacsemeték asztalod körül.” Csak hívő ember értheti meg, foghatja föl Istennek ezt a másik nagy ajándékát is. Be sok családnak átokká lesz az élete, mert nem olyan az asszony, mint a termő szőlő! Amelyik asszony nem vállalja a gyermeket, aki kész minden bűnre, akár a magzatgyilkosságra is, csak hogy gyermeke ne legyen, az nem áldása, hanem átka a háznak. A boldog ember azért is boldog, mert olyan feleséget nyert az Úrtól, aki szívesen veszi ki a részét mindenből, a terhekből is. Aki jól tudja a maga hivatását, és nem akar csak önmagának kedveskedni. Aki nem önmaga akarja megszabni a születendő gyermekeinek számát, hogy az lehetőleg egy vagy kettőnél többre ne menjen, hanem Istenre hagyja ezt is, mint életének minden más nagy és kis kérdését. Az ilyen asszony szívesen vállalja a gyermekáldást, és legnagyobb öröme az, hogy édesanya lehet. Termő szőlő, aki kedves gyümölcsökkel örvendeztet.

Az ilyen boldog embernek a háza népén is meglátszik Isten áldása. Boldog az a család, ahol a gyermekek élete, szava, viselkedése úgy terjeszti a maga kedves és jó illatát, mint az olajfacsemeték. Van-e kedvesebb dolog ezen a földön, mint az Ige fölött összeboruló család, mint az imádságban megalázkodó család, mint az az otthon, ahol jelen van az Úr és mindenben érzik a mennyei élet illata és áldása!? Ha van földi boldogság, itt van, és itt keressétek azt ti is, kedves ifjú testvéreim!

3. A harmadik dolog, ami boldoggá teszi az emberi életet e földön, Igénk szerint ez: „És meglássad fiadnak fiait; békesség legyen Izráelen.” Ebben az isteni ígéletben van a hosszú élet titka. Nem valami titokzatos recept, valamilyen bölcs szabálynak a betartása adja a hosszú életet, hanem Isten. Akit ő megáld, annak megengedi, hogy tovább lásson a közvetlen utódoknál és meglássa gyermekeinek gyermekeit is. Az Istentől áldott embernek a gyermekein is meglátszik ez az áldás. És az áldáshoz társul a másik drága ajándék: a békesség. A boldog családi hajlékból kiárad a boldogság, az áldás és a békesség a nagyobb közösségre: a rokonságra s a gyülekezetre is, amelyben élnek. Erről mondják az Ige szavai: „Megáld téged az Úr a Sionról, hogy boldognak lássad Jeruzsálemet életednek minden idejében.”

Arról is beszél az Ige, hogy mi a boldogság feltétele. Ki lehet ilyen boldog ember? „Mind boldog az, aki féli az Urat; aki az ő útiban jár.” Vagyis mit kell nektek tennetek, hogy boldogok legyetek? Ne járjatok a gonoszok tanácsán. Ne álljatok meg a bűnösök útján. Ne üljete a csúfolódók székében. De gyönyörködjete az Úr törvényében. Az ő törvényéről gondolkodjate éjjel és nappal. Akkor olyan lesz a ti életek, mint a folyóvíz mellé ültetett fa, amely idejekorán megadja gyümölcsét és levele nem hervad el; és minden munkátokban jó szerencsések lesztek (Zsolt 1). Ez a boldogság feltétele.

Mi tudjuk, hogy ti készen vagytok a szolgálatra, az előttetek álló úton a teherhordozásra is. Hiszen azért jöttetek ide, hogy minderre esküvel is kötelezzétek magatokat. Mi bízunk a kegyelem Istenében, hogy ő a ti életeket is áldottá, gazdaggá és boldoggá teszi. Megtapasztaltatja mindnyájunkkal áldott Igéjének igazságát: „Imé, így áldatik meg a férfiú, aki féli az Urat.” Ámen.

Temetési beszédek

Czapfalvy József

Az Ige világosságában

Alapige: Ézsaiás 60,19

Földi életünkre nézve tette mennyei édes Atyánk ezt a kijelentést: „míg a föld léssen, vetés és aratás, hideg és meleg, nyár és tél, nap és éjszaka meg nem szűnnek” (1Móz 8,22). Ézsaiás próféta először arról a napról beszél, amelyik szoros összefüggésben van a vetéssel és az aratással, a nappalal vagy az éjszakával. Arról a napról tehát, amelyik földi fényt, földi világosságot, földi meleget áraszt reánk. Isten gondviselő szeretete és bölcsen vezetett világkormányzása bontakozik ki abból a tényből, hogy ragyog felettünk a nap s annak világossága alatt végezhetjük napi dolgainkat. Figyelmeztet is a mi Urunk Jézus Krisztus: Munkálkodjatek, amíg nappal van. De jó is dolgozni egyik napról a másikra, otthonunkért, családuknak, egyházunkért, népünkért.

Elköltözött asszonytestvérünk is azok közé a szorgalmas asszonyok közé tartozott, akik kora reggeltől késő estig hűségesen teljesítették kötelességüket munkahelyeiken. Isten megajándékozta az erőnek és az egészségnek azzal a drága gazdagságával, amelyik nem ismerte a fáradtságot vagy a betegséget. Atyánk tudta azt is, hogy neki mind a két drága kincsre szüksége van. Korán özvegységre jutott élete, s a hat árvának a felnevelését csak azzal a segítséggel hordozhatta, hogy Isten örködött ereje és egészsége felett. Ehhez járult az az erő is, hogy azt, amif keresett, meg tudta becsülni s úgy tudta gyümölcsöztetni, hogy a vékabeli liszt sohasem fogyott el s a korsóbeli olaj mindig megadta a szükséges mennyiséget. Meg kell említenem azt is, hogy amikor kenyeret szerzett önmagának és családjának, ugyanakkor olyan tisztességet is szerzett, ami különösen most bontakozott ki, amikor koporsója körül faji és felekezeti különbség nélkül mind itt vannak azok, akik között dolgozott. A szeretetnek és a megbecsülésnek ez a legszebb megnyilatkozása, amikor a temetésre igaz részvétellel igen szép számmal

eljönnek az emberek. Hálával borulunk mennyei Atyánk elébe, és neki köszönjük e gazdag eredményt, ami kibontakozott e koporsóban pihenő asszony életén keresztül mindannyiunk örömeire is.

De Ézsaiás próféta beszél egy másik világosságról is, amikor azt mondja, az „Úr lesz neked örök világosságod”. Ez a világosság nekünk, az új szövetség népének, a mi Urunk Jézus Krisztusban jelent meg. Krisztus maga mondja: „Én vagyok a világ világossága” (Jn 8,12). Nála nélkül semmit sem cselekedhetünk. Áldott világosság ő, csodálatos lelki fény, mely beragyog a szívünkbe, felmelegít s nem tudunk ellenállani hívó szavának: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan” (Mt 11,28), hogy ti magatok is világosság legyetek (Mt 5,14), mert aki engem követ, nem járhat a sötétségben (Jn 8,12b).

Asszonytestvérünk életében a világosságot nem a napnak vagy a holdnak a világossága jelentette; neki Krisztus volt a világosság. Özvegyen maradni hat árvával s vállalni a családfenntartó helyett is a munkát, a gyermekek nevelését, nem lehetett másképpen, csak egyedül és kizárólag Krisztussal! Hozzá ment. Nála pihent. Vele dolgozott. Ő mutatta neki az utat s engedelmesen járta azt. Volt idő az életében (közel 10 esztendő), amikor kiszakadt egyházunk közösségéből s a baptistáknál kereste szíve békességét, a mennyei világosságot. De visszatért onnan a tékozló fiú bűnbánatával, s élete végéig hű maradt Urához és református egyházához.

Rövid, néhány hetes szenvedés után pihent meg. A nap vagy a hold nem világossága többé. A megüvegesedett szem nem lát többé, a lehanyatlott kar nem lendül többé munkára. Teste számára megásva a sírgödör. Így természetes ez: ami porból vétetett, annak porrá is kell lennie. Lelkének vissza kell térnie Urához. Ahhoz, akiről Ézsaiás így ír: „Az Úr lesz neked örök világosságod.” És csodák csodája: ott nála nincs felekezet, s a mennyei lakóhelyet nem aszerint kapják, hogy melyik felekezethez tartoztál e földön, hanem aszerint, hogy milyen hű voltál Megváltóddhoz, az Úr Jézus Krisztushoz; hittél-e benne, s jártad-e a keskeny utat vagy nem?! Ezért szólt az Ige ma, áldozócsütörtök ünnepe alkalmából templomunkban ekképpen: „Elmenvén széles e világra, hirdessétek az evangéliumot minden teremtsnek. Aki hiszen, idvezül, aki pedig nem hiszen, elkárhozik” (Mt 16,15–16).

Református egyházunk nem hivalkodik azzal, hogy az egyedül üdvözítő egyház lenne s tagjai mind üdvözülnek. De a teljes Szentírás alapján állva, református egyházunk hirdeti a legtisztábban és a leghatározottabban a Krisztusban való üdvözülésnek a tanát! Vallja és valljuk a Szentírásból táplálkozó evangéliumi hitünkkel: „nincsen senkiben másban üdvösség, mert nem is adatott emberek között az ég alatt más név, mely által kellene nekünk megtartatnunk” (ApCsel 4,12). Ez a név pedig a Jézus Krisztus neve! Ezért nincs a mi templomunkban kép, szobor vagy egyéb cifraság, nincs gyónás és búcsúra való járás. Ezért nem vetjük bizodal munkat sem a felnőttkereszttségbe, sem a szombat megülésébe vagy bizonyos ételekbe. A mi hitünk: Krisztus mindenkiben!

Asszonytestvérünk élete a Krisztus világosságába került. Ezért tudott hű lenni református egyházához. Templomos szíve és bibliás hite itt találta meg igazán Isten lélekben és igazságban való imádságát.

Lelkében most már az Úr előtt áll! Mindazokkal, akik szerettei közül előrementek. Az elfáradt vándornak bizonyára szép hely jutott Megváltójának.

Mi, szerettei és a gyászoló gyülekezet, adjunk hálát Istenünknek azért, hogy elköltözött asszonytestvérünk temetésén arra hív fel bennünket Isten Igéje, hogy dolgozzunk azért az eledelért is, amelyik az örök életre táplálja lelketeket. Ámen.

„Életem ideje...”

Alapige: Zsoltárok 31,8.15–16

A 31. zsoltár felolvasott három verse hat bizonyágtételt foglal magába.

Az első bizonyágtétel így szól: „Te vagy Istenem.” Ez a vallomás már az első ember bizonyágtétele lehetett. Annak az embernek a vallomása, aki nap mint nap találkozott és beszélgetett Istennel. Úgy, ahogy mi szoktunk találkozni és beszélgetni családunk tagjaival vagy barátainkkal.

Ez a vallomás — „Te vagy Istenem” — a Szentírás bizonyágtétele. Hiszen a Szentírás úgy írja le Istent, ahogy ő maga személyesen jelentette ki magát a Szentlélek által. Amióta az emberiségnek nagy része hitte és vallotta, hogy van Isten, azt is hitte és vallotta, hogy ez az Isten az ő személyes Istene. Mi, akik itt vagyunk most e koporsó mellett, gondolom, valamennyien elmondhatjuk: én hiszem, hogy van Isten, és vallom, hogy ez az Isten az én személyes Istenem és Atyám. Ez volt a bizonyágtétele előment atyánkfiajának is.

A második bizonyágtétel így szól: „Benned bízom, Uram.” A bizalom a hitnek az a formája, amikor a hívő keresztyén ember tudja, hogy életének minden napján, minden pillanatában vele van Isten. Istenre rábízhatja s rá is bízza mind saját magát és szeretteit, mind azt a közösséget, amelynek tagja.

Bármilyen erős hitű embernek érezzük is magunkat, Isten iránti bizodalunkat naponta erősítenünk és fokoznunk kell. Az Isten iránti bizodalom erősítésének és fokozásának három formája van: a beszéd, a jó cselekedet és a magatartás. Az Istenben való bizodalomnak ez a hármassága jellemezte eltávozott atyánkfiait is.

A harmadik bizonyágtétel így szól: „Te váltasz meg engemet.” A váltás azt jelenti, hogy Isten úgy szerette ezt a világot, úgy szerette és szereti az embert, úgy szeret személy szerint minket is, hogy kétezer évvel ezelőtt Jézus Krisztust feláldozta értünk a Golgota keresztyén. Aki hiszi ezt a váltást, az bűnbocsánatot, üdvösséget és örök életet nyerhet. Ennél a gondolatnál el kell mondanom, hogy a váltás hite és tudata nélkül lehet élni. Gondolom, hogy emberek milliói vagy talán milliárdjai éltek a múltban, élnek a jelenben és élni fognak a jövőben is a váltás hite nélkül. De a váltás hite nélkül — s ezt jól jegyezzük meg — csak a bölcső és a koporsó időszakában lehet élni. Örök életet csak azok nyerhetnek, akik hiszik a váltást, akik naponta megélik a váltást s ez tükröződik mindennapi életükben. E koporsóban pihenő atyánkfia hitte és megélte a váltást.

A negyedik bizonyágtétel így szól: „Életem ideje kezdedben van.” Milyen csodálatos dolog eljutni erre a hitre és kimondani ezt a vallomást. Nem én vagyok az ura életemnek, hanem Isten! Addig élek, amíg Isten a határt kiszabta. Ezt a határt senki se hághatja át (Jób 14,5). Mi a saját életünknek csak sáfárai vagyunk. Erre a felismerésre azonban nem egy időben döbbenünk rá. Vannak emberek, akik már ifjúkorukban rádöbbennek erre. Vannak mások, akik életük delén döbbennek rá. De sok-sok ember csak akkor döbben rá, amikor megöregszik és érzi, hogy közeledik a halál. Vannak olyanok is, akiket egy-egy élet-halál helyzet döbbsen rá erre a valóságra. Elhunyt atyánkfia azok közé az emberek közé tartozott, akik már nagyon korán meg kellett hogy ismerkedjenek az elmúlásnak és a halálnak a gondolatával. Hiszen még egészen fiatal házaspár volt, amikor elveszítette két egyévesnél kisebb gyermekét. Elveszítette egy hétéves gyermekét. Ez volt a harmadik. Negyedikként elveszítette tizenkét éves fiát, aki az itt elvonuló háborúnak lett az áldozata. Két és fél évvel ezelőtt elveszítette élet-társát, akivel hat évtizeden keresztül osztotta meg az élet örömeit, de — az elmondottak alapján — az élet keserűségeit is!

Az ötödik vallomás így szól: „Kezrede bízom lelkemet.” Úgy találom, hogy a 31. zsoltár írójának a vallomása egyezik elhunyt atyánkfia vallomásával. Még fontosabb, hogy hasonlít Jézus Krisztus keresztyén mondott vallomásához: „Atyám, a te kezeidbe teszem le az én lelkemet” (Lk 23,46). Egyezik István vértanú könyörgésével, aki a

kövek zápora közben így imádkozott: „Uram Jézus, vedd magadhoz az én lelkemet” (ApCsel 7,59). Az előbbi vallomásra nem csak szereteteinek az elvesztése kényszerítette, hanem az utolsó évek szenvedései, a hosszan tartó haláltusa. A kibírhatatlannak tűnő szenvedések között csak erős hite és gyermekeinek odaadó szeretete adott számára enyhületet.

A hatodik vallomás így szól: „Hűséges Isten.” A hűség az emberi élet egyik legnagyobb kincse. Emberi értékét lemérni azok tudják igazán, akik eddigi életükben hűek voltak ígéreteikhez, fogadalmukhoz vagy éppen esküjükhöz. De tudják azok is, akik a hűséget átélték a családban vagy az egymás közötti kapcsolatban. Ennek az emberi hűségnek azonban gyakran megmutatkoztak a nehézségei. Sok esetben nagy erőfeszítésbe kerül a hűség. Az emberi hűségnek a legfelső foka az Istennel szembeni hűség. Ezt a hűséget jutalmazza Isten ezzel a beszéddel: „Légy hív mindhalálig, és néked adom az életnek koronáját” (Jel 2,10). Istennek velünk szembeni hűsége sokféle módon megmutatkozik. Talán könyveket írhatnánk Isten irántunk való hűségéről, ha gyermekkorunk óta vettük volna a fáradságot, hogy lejegyezzük Istennek szinte pillanatonként megjelenő hűségét. Isten hűségének mindent egybefoglaló vonása maga az élet, az élet gondviselése és megváltása. Ezt a hűséget dicséri a 146. zsoltár írója, amikor a Szentlélektől ihletetten így szól: Isten „megtartja hűségét örökké” (Zsolt 146,6). Velünk szemben is. Ámen.

Tanévnyitó istentisztelet

Csiha Kálmánné

„Menj el vele kettőre”

(Elhangzott az Egyetemi Fokú Protestáns Theológiai Intézet Didaktikai Fakultásának tanévnyitó istentiszteletén, 1994. október 7-én.)

Alapige: Máté 5,41

A Hegyi beszéd gyöngyszemei közül az egyik legszebbel indít most el benneteket Jézus Krisztus az új tanév felé. Most, a tanév elején, az új elindulás perceiben közli veletek ezt a nehéz és szinte megvalósíthatatlannak látszó gyönyörű parancsát.

Benne van ebben az Igében az a felismerés, hogy egy mérföldre, az első mérföldre talán mindenki el tud menni. Ez az első mérföld a kötelesség útja, a tisztesség útja, a belénk nevelt helytállás útja. Az első mérföld útja a kötelességteljesítés útja, amikor megtanítod a gyermekedet a tananyagra, de gépiesen teszed ezt, s közben időnként az órádat is megnézed, hogy mikor csengetnek már. Pontosan az első mérföld útja lehet és lesz egy orvos munkája, aki megoperálja a beteget, de az összevarrás percétől kezdve többé már semmi köze sincs hozzá. Az első mérföld útja az is, ha a lelkipásztor pontosan elvégzi a szolgálatát, ha gondos az irodai ügyvitel, az anyakönyvek vezetése, ha szépen felépíti prédikációit, de ha a gyülekezet tagjainak egyéni gondjaival nem foglalkozik, ha azokat nem érzi saját gondjainak, akkor semmi köze a második mérföldhöz. Egy mérföldes út az is, ha valaki hűséges a társához, de sohasem ér reá, hogy gondjaira, könnyeire figyeljen. Sajnos sok-sok ember ezen a világon még az egy, még az első mérföldes utat sem tudja igazán megtenni.

Nektek most arra kell figyelnetek, amit Jézus mond: „Aki téged egy mérföld útra kényszerít, menj el vele kettőre.” Vajon mit jelent ez? Jézus e megbízása kiváltság és lehetőség. Mert mindig kiváltság az, ha Jézus Krisztus titeket és téged személy szerint ennél sokkal többre akar megkérni. Többet adni, messzibb menni, egymásért egy lépés helyett kettőt tenni — ez a második mérföld útja! Krisztus e kiváltságát azonban sokan nem értik. De egy teológiai hallgatónak vagy egy vallástanárjelöltnek ezt meg kell tanulnia, és hivatása gyakorlása közben ezt kell megélnie.

Ha az áldozatvállalásnak ezt a felelősségét nem érzed, ha nem ezt akarod itt elsajátítani az őt tanulmányi év alatt, akkor semmi értelme sincs az ittlétednek. Ha csak a pénzkeresés egyik útját látod, akkor még csak az első mérföldön jársz. Ezért elsősorban nagyon figyelnetek kell az Isten Igéjére, de figyelnetek kell tanáraitok útbaigazító, a második mérföld felé mutató tanításaira is. De már itt az egyetemen lassan meg kell tanulnotok, hogy jobban figyeljetek egymásra is. Állandóan foglalkoztatnia kell annak a gondolatnak, hogy mi az, amit még tehetek a másikért, a társamért, a kollégámért, a reám bízott gyermekekért. Én hiszem, hogy ti azért jöttetek ide, mert érzitek ezt a nagyszerű kiváltságot, és Isten segítsen meg titeket, hogy itt elsősorban ezt tanuljátok meg.

A második mérföldön való járás egyben nagy lehetőség is. Arra néző boldog lehetőség, hogy a Krisztus szeretetét képmutatás nélkül, szívesen tolmácsoljam és boldogan továbbadjam azoknak a gyermekeknek, akiket tanítok, és akiket majd tanítani fogok. A második mérföld útja egész más út, mint azok az utak, melyek külső életünket meghatározzák. Mert van kerülő út is az életben. Isten Izráel népének az Egyiptomból való szabadulás után kerülő utakon biztosította a megmenekülést és a hazatérést. A Biblia szerint van keskeny út is. Erre az útra hív minket Jézus, amikor kihív a széles út veszedelmeiből. A Bibliában még a megköszönt utakról is olvasunk. Ábrahám szolgálja hálaadással köszöni meg, hogy Isten igaz úton vezérelte. A második

mérföld útjain el lehet igazítani egymást (Gal 6,1). Mert eltévedtek és eltévednek ma is az emberek. Az eltévedteknek szükséges, hogy jó útra igazítsák őket.

Az emberi utak sokfélesége közben mindig gondoljunk Jézus Krisztusra, aki így szól: Én vagyok az Út. Magához hív, amikor így szól: „Kövessetek engem.” Ez az út a második mérföld útja. A megtisztelő kiváltság és a nagy lehetőség útja, melyen sokkal többet tehetünk, mint amennyit várnak tőlünk. Mit jelent ez? A gyermekek vallásóráin tudjátok meglátni azt a sokféle küzdelmet, mely az őket ért evilági bántalmak vagy éppen családi nehézségek miatt szívükben dúl. A gyermekek vallásóráin tudjátok felismerni azt a sok gondot, tusakodást és töprengést, mely körülveszi őket, miközben a bibliai történeteket ajkatokról hallgatják. Tudjátok meglátni mindenik gyermekben, hogy kinek-kinek közülük hol és mikor van a második mérföldre szüksége, hogy nektek, eljövendő vallástanároknak, hol és mikor jött el a második mérföld gyakorlásának az elmulaszthatatlan ideje, hogy hol és mikor kell a vallástanárból átalakulnotok lelkigondozóvá. Ilyenkor ki kell tudnotok lépni a szigorú kötelességteljesítés tanterméből, és ténylegesen is el kell kíséretetek őket az úton, vagy éppen haza, hogy sok minden megoldást nyerjen a szülők és a gyermekek között.

Ezért legyen minden vallásóra egy-egy gyönyörűsége lehetőségre számotokra, amikor nemcsak előadjátok a tananyagot, amikor nemcsak azt tanítjátok meg, hogy ki volt József, hanem arra is megtanítjátok őket, hogy ebben a Józsefben az ő életük is benne van, és hogy Ábrahám életében Isten gondviselésével ők maguk is találkozhatnak.

A második mérföld útján csodálatos lehetősége van minden vallástanárnak arra — és jaj annak, aki ezt nem ismerte fel —, hogy nagyon szeresse a gyermekeket! Szeretet nélkül talán meg lehet tartani egy számtanórát, de ma már a tudomány felismerése ott tart, hogy a számok világába sem lehet szeretet nélkül bevezetni a gyermekeket. A második mérföld útja jó lehetőség lesz számokra arra nézve is, hogy meglásd a gyermekek szükségleteit és hiányait, mert hiába beszélsz majd Sába királynő gazdagságáról, ha egy-egy kisgyermek hiányos öltözéke miatt dideregve jön az iskolába. A második mérföld útján tudnod kell adni a magadéból, hogy a gyermek előtt hiteles legyen az, amit mondasz. Nekünk van, kire néznünk! Nekünk szüntelen arra kell néznünk, aki érettünk a második mérföldet járta egészen a Golgota kereszthaláláig. Ez Jézus, a Krisztus. Tőle kell példát vennünk, és tőle kell tanulnunk. Ezért az a fontos, hogy valóban reá figyeljünk, hogy igazán példát vegyünk tőle.

Most azt mondja az Úr Jézus Krisztus nektek: „Kövess engem.” Ha meghalljátok hívását és elindultok vele, akkor valóban szép lesz ez az esztendő is, és a második mérföld útján való járás gyönyörűségessé teheti az életeteket. Isten ebben segítsen benneteket. Ámen.

Karácsonyi ünnepély

Előadás

A karácsony: ígéret és parancs

Tulajdonképpen tragikus sorsa van a karácsonynak. Mikor ez az ünnep közeledik, mindenkin valami meghatott ellágyulás vesz erőt. Karácsonyi gyertyák fénye lobban fel szívünkben, homályos érzések ébrednek arról, hogy az emberiség milliói tulajdonképpen testvérek; az a benyomásunk, hogy ilyenkor elterelődött és leomlott minden korlát, ami ember és ember között máskor fennáll; ajándékokat váltunk, hogy azok jellei legyenek a szeretetnek, cikkek és prédikációk igyekeznek elénk vetíteni a betlehemi Gyermeket és a bölcsőjéből kiáramló fényt; gyöngédebbek vagyunk egymással szemben, megállunk elgondolkozni egy percre azok sorsa felett, akik nyomorogva és meztelenül töltik a szent estét — szóval az egész életünket körülveszi valami ünnepi fény.

De — és itt van a karácsony tragikumája — ez csak egypár napig tart. Az ünnep után tovább folyik minden, mint azelőtt. Az egyének és nemzetek közötti kíméletlen harc nem ült el, csak szünetelt, a mindennapi élet elaltatott gondjai újból felébrednek, visszaállanak a válaszfalak gazdag és szegény, elnyomott és elnyomó, osztály és osztály között; amint a karácsonyi gyertyák leégtek a fán, úgy égnek le a mi lelkünkben is az ünnepi érzések. Andersen örökszép meséje a karácsonyfáról teljesedik be rajtunk. Lehull rólnak minden ékesség, amit az ünnepen magunkra aggattunk, lekopik az ünnepi aranyozás, bekerül az élet lomtárába, s ki mondaná rólunk, hogy a karácsonyi öröm fényében úsztunk valaha. A karácsony csak emlék marad számunkra, amelyhez néha visszatérünk, de amelyből hiányzik a megújító erő. És ez azért tragikus, mert tulajdonképpen mindegyikünk ott hordozza a karácsonyfát a szívében, amelyik máskor kopár, megtépett, csak karácsonykor gyűl ki, hogy aztán ismét sötétségbe merüljön.

Miért van ez így? Mi az oka, hogy az ünnep és hétköznapiak között áthidalhatatlan űr tátong, hogy minden, ami szép, olyan rövid ideig tart, egypár óra, legfeljebb egypár nap, és visszazuhanunk a mindennapi élet ünneptelenségébe? Valóban igaz, hogy a mi ünnepi hangulatunk tulajdonképpen megalkuvás, önvédelem, amelybe a súlyosabb és terheesebb felelősség elől burkolózunk. Könnyebb az úgynevezett emberszeretet egypár napi szentimentális hangulatában elringatózni, mint felvenni a nyomorgók gondját és vállalni velük állandóan a testvériséget; könnyebb udvarias nyilatkozatokat és jókívánásokat cserélni, mint lemondani a kíméletlen harcról, amelyet egymás ellen vívunk. Meghatott ellágyulásunk elégtétel akar lenni azért a sok keménységért és hidegségért, amit osztottunk és osztani fogunk másoknak. Szóval a karácsony útján akarunk jogot szerezni arra, hogy minden maradhasson a régiben.

Pedig a karácsony új kezdet akar lenni a mi számunkra is, amint az lett a világ számára. Nem a régi folytatása, jól-rosszul való kifoldozása, hanem egészen új kezdet.

Ez az új kezdet úgy lép be a világba, mint ígéret. Emlékekből élni, emlékekre támaszkodni — szomorú, veszendő élet; ígéretekből élni és ígéretre támaszkodni — megújulás és jövő! Ezt az ígéretet sokan a gazdasági fellendülés ábrándjában látják, mások azonosítják politikai természetű sikerekkel és eredményekkel, vagy bizonyos magasztos eszmék és ideálok győzelmével. De a karácsonyi ígéret nem ezek közül való! Éppen az a nagy dolog ebben az ígéretben, hogy felette áll minden emberinek, hogy nem ember gondolatában fogant s nem ember által lett valósággá. Ott kezdődött, ahol az ember lehetősége megszűnt, s olyan magasságra visz, ahová mi magunk sohasem tudunk fölérni. A betlehemi Gyermek az örökkévalóság üzenete hozzánk, s ígéretében hordozza azt, hogy az ember az örökkévalósághoz tartozik, annak elszakíthatatlan része és tagja.

Nagy ígéret ez, mert arra figyelmeztet, hogy az ember, aki annyira el van merülve vitáiba, gondoljaiba és problémáiba, ezeken túl hozzátartozik egy világhoz, amely minden emberi életnyilvánulás felett áll. Ez az ígéret felemeli az embert a maga aprólékos

világa fölé, s tudatába írja magasabb hivatását. Ez az ígélet és ennek elfogadása ma: szabadulás a nyomorult, alacsony, egyéni érdekek harcából, vigasztalódás a külső körülmények nyomasztó gondjai között, kitekintés egyéni kérdéseink zűrzavarából egy tágabb látókör felé, felülemelkedés a nemzeti és egyéni sikertelenségeken és bukásokon a legmagasabb feladatokig, új kezdet a régi ideálok bukása, az elmúlt világok romba dőlte után. Ebben az ígéletben lesz a karácsony új életkezdés és megújulás egyesek és nemzetek számára.

És ez az ígélet együtt jár egy paranccsal. Nem a romantikus „szeretet” parancsa ez, abban az értelemben, amiről olyan szép szavakat lehet mondani, nem egy hazug „békesség”, amelyet emberek csinálnak azért, hogy azalatt fegyvert gyárthassanak egymás ellen, de amely jó arra, hogy egy percre elringasson bennünket. A karácsony parancsa kemény és szigorú, s azt követeli tőlünk, hogy a mellékes emberi célokat és érdekeket háttérbe szorítva, arra nézzünk s azt szolgáljuk, ami az ember igazi rendeltetése az örökkévalósághoz való tartozása révén. Annyi érdekharc van közöttünk, annyi nagy gondolat kihasználása kicsinyes törekvések szolgálatában, annyi nagy jelszó, amelyek valójában kis érdekeket szolgálnak, annyi széthúzás, sértődés és szándékos sértés, annyi gőg és gyávaság, annyi frázis és olyan kevés igazi tett — és mindezekhez olyan kevesen vagyunk, hogy ezekből túlságosan sok jut egy lélekre. A karácsony parancsa az, hogy ezeknek meg kell szűnniük. Hogy oda kell állanunk a jászolbölcsőből kiáradó fény elé, hogy az rávilágítson ezekre a csúnya bajokra, és le kell mondanunk róluk, meg kell tagadnunk azokat, meg kell szégyenülnünk miattuk az ártatlanság és tisztaság jelenlétében, s le kell tennünk azokat a Gyermek lábaihoz, egyetlen ajándék gyanánt, amelyet igazán szívesen vesz tőlünk.

A karácsony ígérete így lesz számunkra parancssá, s a parancsot így teszi lehetővé az ígélet, mely számunkra új életet ajándékozhat és ajándékoz.

Imre Lajos

Versek

Adorjáni Nagy Aranka

Betlehem felé

Lassan közelgek
Betlehemhez.
De nem tömjént
és nem mirhát viszek.
A terhem oly nagy,
hogy meggörnyedt tevék
hátrá se férne.

Viszem leányom, fiam,
sóhajtva, kérve —
viszem sorsuk,
a változhatatlant —
hogy mássá tegye Ő —
viszem a népem esdeklő
panaszát, mit erőszakkal
parancsolnak vissza.
Viszem a bűnbe kövesült világ
gőgjét, nyomorát, amit

kétezer esztendő rárakott.
Bottalozó tevék viszik Hozzád
sivatag homoktengerén át...

Összeroskadó tevék
végtelen vonulása
királyi ajándék nélkül közelget,
ó, sugárkoszorús Gyermek,
s csak terhet visz Eléd,
amely körül fog s várja
keresztbordozó férfi-vállad
hogy kiállja kemény
tusában mindazt, ami átokként
reágyúlt a világra.

Feléd sikoltunk, térden állva,
ó, egyetlen Remény!

Füle Lajos

Karácsonyi üzenet

Üzenem mindenkinek, hogy a csillag
fényéből semmi sem kopott, értelme
lett csak megszokott. Üzenem
mindenkinek, hogy a Gyermeke ma is
a testté lett csoda, Isten jósága,
mosolya. Üzenem mindenkinek, hogy
a pásztor, király egyformán kedves
ott, s előtte boldog lesz legott.
Üzenem mindenkinek, hogy a bölcsek
serege most is útra kel, elég nekik
az égi jel. Üzenem mindenkinek, hogy
a szívem ma is repesve fut felé,
Ma is azé a Gyermeke!

Nagy Attila

Karácsony

ősz van, Uram,
s nemsokára tél —
szomorú szemű néped
fejét leszegve él

Uram, korsóid
üresen állnak —
csendesek, akik körülállják —
kik nem ismernek:
kiabálnak

adj, Uram, színlítig
gyógyító italt,
melytől a megszorult
áld — és kitar

lopd vissza, Uram,
megfogyott erőnk:
a hit legyen a kenyér
és levegőnk

tél jön, Uram,
végy föl tenyeredre
legyen a világ már
az, ami lehetne:

Karácsony,
s abban, mint a gyermek:
ártatlan jótevők
az ezrek

Péter Miklós

Népszámlálás Betlehemben

Ne mondd, uram, hogy római vagyok
— oly idegen a tógád és a nyelved —,
ki latinul s görögül sem gagyog,
csak dolgozik, és nem vall semmi elvet...
Fizet, ha kell, és engedelmesen
Galileából Júdeába baktat...
Nem élvezi, s a felesége sem,
hogy előnyt adjon császári lovaknak,
és nyelje a kanyargós út porát,
az örök zsidó vándorút porát...

Királyi őszám szülőhelye ez,
hol az utód idegen és hazátlan.
Nem Augustus, a vérem kötelez,
hogy istállóknak és kazamatákban,
siratófal tövében, templomromon
„jelen”-t kiáltssak, bárki vegyen számba.
József vagyok. Ez az föld otthonom,
s a hősök vére nem folyt el hiába!
Mária szíve alatt a Király!
Mindig velünk van. Velünk a Király!

Nagy Gabriella

Karácsonyi könyörgés

Hallgatag és halott,
havas, hideg télben,
mint rideg pásztorok
fekete subája,
sötétben borong ma
szent karácsony estje.
Uram, hozzád kiált
a keresztyén világ!
Népek fegyverkeznek,
vad háborúk dúlnak;
orvul testvér testvér
ellen lázad, támad.
Csont és bőr gyermekek,
mint beteg madárcák,
szörnyű halált halnak.
Fáradt és bűnökkel
terhelt ma is ez a
halott, fekete világ,
ahová elküldted
szerelmes szent Fiad,
népek megváltóját.
Hozzád könyörgünk most,
ajándékozd nekünk
Lélek karácsonyát,
hogy megdermedt, fájó
szívünk bölcsőjébe
megszülessék Krisztus,
a szeretet és a
világosság Ura. Ámen.

Hibaigazítás

1994. novemberi számunk tartalomjegyzékében Demeter József nevét sajnálatos módon Demeter Jánosnak írtuk.
Szerzőnk szíves elnézését kérjük.

A lapot alapította: D. Dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Nagy László
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Számítógépes szedés, tördelés: Török-Czirmay Ágnes